Влада – Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 30 (530) ◆ Середа, 17 лютого 1993 року ◆ Ціна 5 крб.

ПРАГНЕМО ТІСНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Зустріч Голови Верховної Ради України І. Плюща з віце-канцлером міністром закордонних справ Німеччини К. Кінкелем відбулася вчора у Києві. Вітаючи високого гостя, глава українського парламенту заявив, що наша держава прагне тіснішого співробітництва з ФРН у політичній, економічній і культурній сферах. Пан Кінкель подякував за теплий прийом і сказав, що його візит є свідченням інтересу Німеччини до нашої країни.

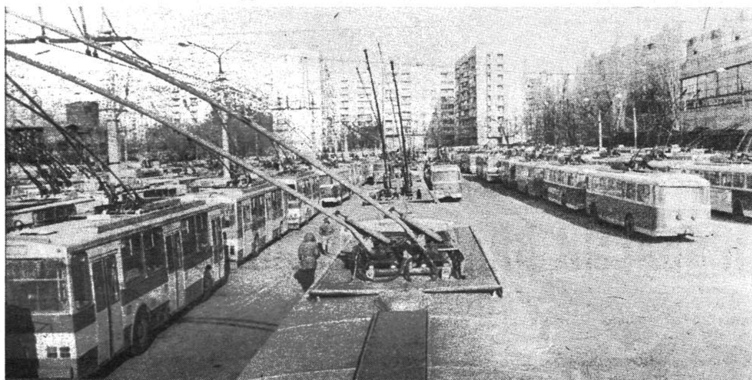
Віце-канцлер розповів про складні процеси, що відбуваються в країні після об'єднання Німеччини. За його словами, на сході ФРН безробіття нині сягає 40 відсотків і перед урядом стоїть нелегке завдання інтегрувати в німецьке суспільство 17 мільйонів співвітчизників. Однак, незважаючи на внутрішні проблеми, Німеччина готова, на скільки може, допомагати Україні. Передусім це буде експертна допомога. Пан Кінкель також наголосив, що сьогодні зростає інтерес німецьких бізнесменів до нашої держави: в Україні вже діють 79 спільних підприємств, а 89 німецьких фірм інвестують економічні проекти.

Голова українського парламенту у свою чергу зазначив: Україна робитиме все для того, щоб розвивати двосторонні економічні відносини. Відповідаючи на запитання щодо ратифікації Верховною Радою договору «Старт-1», І. Плющ сказав: «Центристські сили в Україні підтримують прагнення нашої держави набути статусу без'ядерного». На його думку, Україна дотримуватиметься підписаних нею міжнародних договорів. І. Плющ також зауважив, що треба активізувати міжпарламентські зв'язки між двома країнами, і передав запрошення депутатам бундестагу відвідати Київ у зручний для них час.

У розмові взяли участь голова Комісії Верховної Ради у закордонних справах Д. Павличко, міністр закордонних справ А. Зленко, інші офіційні особи.

Того ж дня К. Кінкель поклав вінки до могили Невідомого солдата та пам'ятника жертвам фашизму у Бабиному Яру. Німецького гостя прийняв Прем'єр-міністр України Л. Кучма. Сторони обговорили низку питань двостороннього економічного співробітництва. Під час бесіди К. Кінкеля з міністром закордонних справ України А. Зленком було розглянуто питання пожвавлення двосторонніх контактів, а також загальноєвропейської проблеми. У прес-центрі МЗС К. Кінкель відповів на запитання українських та зарубіжних журналістів. У другій половині дня глава зовнішньополітичного відомства Німеччини зустрівся з державними та громадськими діячами України. Надвечір віце-канцлер міністр закордонних справ ФРН вилетів до Бонна.

Тарас ПЕТРІВ.

Цілий день — година пік

Ранок 16 лютого приніс киянам сюрприз: не вийшов на лінію наземний транспорт — ходили тільки окремі автобусні маршрути, люди були вимушені діставатися до роботи пішки. Зі слів заступника директора з експлуатації автотранспорту АТП-13034 Олександра Марченка, водії наполягають на тарифній ставці, яка дорівнює 10 мінімальним окладам. Це означає — щонайменше 46 тисяч карбованців.

Як повідомили з держадміністрації міста, антикризовий комітет створив узгоджувальну комісію по врегулюванню конфлікту.

Переговори з страйкуючими успіху не мали. Глава держадміністрації І. Салій назвав їхні вимоги і незаконними, і аморальними. Антикризовий комітет, зокрема, постановив: певну частину транспортних засобів підприємств і організацій тимчасово використовувати на пасажирських маршрутах. Де це можливо — скоригувати графік робочого дня. І. Салій пообіцяв звернутися до уряду за дозволом провести у Києві часткову мобілізацію водіїв.

Працівники столичного метрополітену страйк не підтримали.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Експрес-інформація

ВИБУХ НА КОРАБЛІ ЧФ

13 лютого на ракетному кораблі «Міраж» Чорноморського флоту стався вибух, в результаті якого загинув офіцер корабля старший лейтенант Володимир Карташов. Експертиза, проведена з залученням цивільних піротехніків, показала, що причиною був саморобний вибуховий пристрій. З джерел, близьких до військової прокуратури, стало відомо, що при огляді квартири Карташова були знайдені патрони, вибухові речовини і вибухові-пакети. Слідство схиляється до того, що Карташов тривалий час займався виготовленням вибухових пристроїв.

Командуючий Чорноморським флотом віце-адмірал Едуард Балтін звернувся до військової прокуратури ЧФ з проханням порушити у зв'язку з інцидентом карну справу.

ШАХТАРІ СТРАЙК ПРИЗУПИНИЛИ

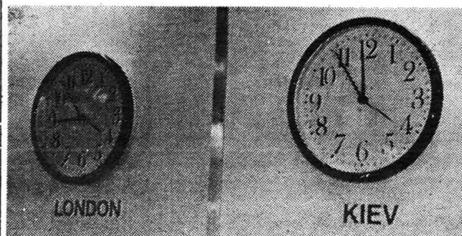
В понеділок, у другій половині дня, знову стали до роботи гірники трьох шахт ВО «Красноармійськвугілля». Це стало можливим завдяки результатам переговорів між страйкуючими та їхніми профспілковими лідерами і адміністрацією ВО, представниками урядових структур. Безумовно, на рішення гірників вплинула і відсутність підтримки з боку шахтарських колективів більшості шахт Донеччини, населення області. Але страйк у «Красноармійськвугіллі» не закінчено. Його лише призупинено.

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кравчук прийняв 15 лютого засновника і видавця одного з найвпливовіших німецьких журналів «Шпігель» Рудольфа Аугштайна, головного редактора журналу Вольфкама Кадена і кореспондента «Шпігеля» в Києві Мартіну Хельмеріх. Керівники «Шпігеля» прибули до столиці України у зв'язку з відкриттям тут його представництва.

УЧОРА Прем'єр-міністр України Л. Кучма провів нараду з керівниками правоохоронних органів.

Звіт про цю нараду читайте в наступному номері «Голосу України».

Читайте в номері

Нотатки про офіційний візит Леоніда КРАВЧУКА

Парламентська хроніка

ДВІ ГОДИНИ У НЕВИЗНАЧЕНОМУ СТАНІ

Замість ранкового засідання 16 лютого

Зранку головуючий І. Плющ повідомив, що не може відкрити засідання, оскільки зареєструвалися лише 237 депутатів.

Депутати, як і домовилися на останньому засіданні, реєструвалися за **списками** біля столів у фойє. Але за кількістю карток їх було більше — 260. Те, що зареєструвалися не всі, було помітно й по майже повній залі.

Одні наполягали на тому, що присутність депутатів дає можливість відкрити засідання, інші заперечували, мовляв, від тих, хто не зареєструвався, не було офіційної заяви про відмову від участі в засіданні.

Депутат С. Головатий пояснив, що він не зареєструвався тому, що не хоче, щоб Конституційний суд, який має бути обраний за порядком денним, складався з людей, котрі досі не розлучилися з символом держави, якої вже немає. Тобто носять значки УРСР.

В. Чорновіл запропонував обирати Конституційний суд після прийняття Конституції. На його думку, сьогодні немає справ, для розв'язання яких він конче потрібен. Хіба що для відновлення компартії.

І. Плющ майже не втручався у вільний обмін думок депутатів і час від часу інформував їх з питань, що поставали: звернення преси щодо її тяжкого стану не залишилося не поміченим в уряді, днями в комісіях буде розглянуто новий проект Конституції... Стосовно бюджету, то його остаточному складанню заважає те, що досі немає домовленості з Росією про ціни на енергоносії. Адже через це не можна визначити багатьох статей бюджету.

Зрештою, коли вже минуло понад годину, було оголошено перерву для повторної реєстрації.

Під час перерви депутати, що входять до Народної Ради (а це вони відмовилися реєструватися), зібралися для визначення своїх подальших дій. Вони дійшли згоди, що, відмовляючись від участі у виборах Конституційного суду, не треба відмовлятися від роботи у пленарному засіданні, коли воно розглядатиме проблеми сьогодення: у промисловості, приватизації житла, сівбі тощо. Йшлося також про те, що треба контролювати реєстрацію біля столів, бо й там, мовляв, можливі порушення...

Після перерви, коли зареєструвалися 264 депутати, І. Плющ оголосив пленарне засідання відкритим. У невизначеному стані парламент перебував майже дві години.

Олексій БРЕУС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Закон України

Про зміну статті 15 Кримінального кодексу України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Статтю 15 Кримінального кодексу України викласти в такій редакції:

«Стаття 15. Необхідна оборона

Кожна особа має право на необхідну оборону незалежно від можливості уникнути посягання або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади.

Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту інтересів чи прав особи, яка захищається, або іншої особи, інтересів суспільства або держави від суспільно небезпечного посягання шляхом завдання шкоди тому, хто посягає, якщо такі дії були зумовлені потребою негайного відвернення чи припинення посягання.

Не є злочином застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів, незалежно від наслідків, якщо воно здійснено для захисту від нападу озброєної особи чи нападу групи осіб, відвернення протиправного насильницького проникнення у житло чи інше приміщення або якщо особа, яка здійснює захист, не могла внаслідок переляку або сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечними діями, оцінити відповідність захисту характерові посягання.

Перевищення меж необхідної оборони, тобто завдання тому, хто посягає, шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання чи обстановці захисту, тягне за собою відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених кримінальним законом.

Дії потерпілого та інших осіб безпосередньо після вчинення посягання, спрямовані на затримання особи, яка вчинила напад, і доставлення її відповідним органам влади як правомірні прирівнюються до необхідної оборони, якщо вони були необхідні для затримання і відповідали небезпечності посягання і обстановці затримання злочинця».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
26 січня 1993 року.

Ради сьогодні і завтра

ПРОБЛЕМИ ВЛАДИ В РЕСПУБЛІЦІ КРИМ

Маючи перед собою приклади президентських кампаній, що почалися тоді в державах СНД, Верховна Рада Республіки Крим й собі віддала належне моді — включила свого часу до Основного Закону главу про президентську форму правління. Однак, на мою думку, не варто сьогодні ламати систему законодавчої та судової влад, і введення президентської форми правління в Криму — республіці у складі держави Україна — сьогодні передчасне. Постараюся далі логічно обгрунтувати, чому я проти введення цієї форми правління у нас, в Криму.

Президент — глава держави, причому глава одноосібний, персоніфікований. Постає питання: а для чого нам такий? Чи не потягне введення поста Президента республіки за собою небезпеку надмірного зосередження влади в одних руках? Окрім того, президентська влада знижує роль політичних партій, які відіграють при ній функцію «клубу виборців». Не вони складають програму уряду і формують Кабінет Міністрів. Окрім того, президентська система мало підходить для багатонаціональних держав, бо у представників малих народів практично немає рівних можливостей стати Президентом.

У той же час кожна партія, як відомо, несе історичну моральну відповідальність за своє минуле, сьогодення й майбутнє. Це позначається на державному механізмові. Президент такої відповідальності не несе.

Ще одна теза: вкрай важливою умовою опори міцної президентської влади, що виключає зловживання нею, є багатопартійний консенсус. Не треба бути політологом, щоб помітити, що в Криму процес багатопартійності лише зароджується.

17 листопада на засіданні Ради Міністрів було схвалено проект Закону Криму «Про громадські об'єднання громадян», вирішено внести його на розгляд парламенту. Напевне, його прийняття сприятиме пробудженню громадян Криму від політичної пасивності, спонукатиме їх до активної політичної діяльності. Бо для нас сьогодні дуже істотне політичне самовизначення кожної людини, щоб вона могла розібратися, хто є хто в системі розділення влад, і висловити своє ставлення до політики уряду.

Гострота соціально-економічної та політичної обстановки в Криму також ускладнює вибори Президента всенародним голосуванням. Зараз наше суспільство охоплене емоціями, що спричинені кризою. За цих умов боротьба за президентське крісло може призвести до різкого загострення відносин у суспільстві, насамперед міжнаціональних.

Хочу зупинитися на характеристиці проекту Закону «Про вибори Президента Республіки Крим», що його розглядають постійні комісії. Насамперед Конституція України, Закон України «Про Президента України» передбачають єдину в цілому на території держави посаду Президента як вищої службової особи і глави виконавчої влади. Президент України не може передавати свої повноваження іншим особам чи органам. Отже, введення інституту президентства в Криму й прийняття закону про його вибори суперечитиме принципам політичного ладу в Україні та чинному законодавству. За складних соціально-політичних умов проведення виборів Президента за рахунок державних коштів, зміна наявної системи державного ладу в Криму може призвести до негативних процесів у цілому.

Депутатському корпусу треба дуже серйозно подумати над питанням: приймати чи не приймати даний проект. Гадаю, що краще було б внести зміни до Конституції, вилучивши з неї все, що стосується введення президентської форми правління.

Багато років у нашій політичній практиці та політологічній науці геть заперечували як буржуазний принцип розділення влади на законодавчу та судову. Принцип, що є однією з основних ознак правової держави. Водночас розділення влад є загальновизнаним здобутком світової політичної культури. А введення президентства в Криму, крім усього іншого, може повернути нас назад, до старого партійного механізму — бездумної згоди, показної одностайності, на шкоду різноманітності й вибору. Це означає, що зросте ймовірність великих непоправних помилок і в кінцевому рахунку це — загроза для реформ. Нині ж вивести республіку з економічної кризи можливо лише за добре відлагодженого владного механізму. І головне в цій ситуації — спрямувати дії влади на стабілізацію економічного та політичного становища. Сьогодні важливо ліквідувати конфронтацію між Верховною Радою і Радою Міністрів, показати народові, що спільні дії владних структур Криму спрямовані на розв'язання соціально-економічних проблем в регіоні.

Якою має бути взаємодія законодавчої та виконавчої влад? Головне — за єдиної стратегії і парламент, і уряд мають прагнути злагоди шляхом вироблення зважених рішень, відповідних вимогам реального життя. Нам потрібні співробітництво, партнерство, відповідальність. Відмова від незрозумілих для людей інтриг. Від них потерпає престиж державної влади в Криму.

З точки зору взаємодії та партнерства парламенту й уряду потрібна єдина, насамперед — генеральна програма дій. Її можна було б намітити на спільному засіданні Президії Верховної Ради та Ради Міністрів. У її рамках необхідна вдумлива й серйозна законодавча робота парламенту і, зрозуміло, самостійні дії уряду, що передбачають звичайний парламентський контроль за ними.

І нарешті, нам потрібне створення чітких механізмів безконфліктної взаємодії та партнерства законодавчої й виконавчої влад, без жодних спроб підпорядкування однієї гілки влади іншій. Порушення балансу законодавчої та виконавчої влад веде до негативних наслідків. Вихід — у чіткому законодавчому розділенні повноважень кожної з них та невтручанні до роботи одне одного.

В. ОРЄХОВ,
політолог.

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про громадянство»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про громадянство» з дня його опублікування.
2. Рекомендувати Президенту України створити Державний комітет України з питань міграції.
3. Кабінету Міністрів України передбачити в проекті державного бюджету на 1993 рік виділення коштів на фінансування рееміграційних процесів.
4. Міністерству закордонних справ України (відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про заснування дипломатичних і консульських представництв України» від 21 лютого 1992 року № 2145-XII) заснувати за домовленістю з органами виконавчої влади держав — колишніх республік Союзу РСР дипломатичні та консульські представництва України в регіонах компактного проживання вихідців з України в зазначених державах, зокрема, для організації роботи по реалізації Закону України «Про громадянство».

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
28 січня 1993 року

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань агропромислового комплексу на засіданні, яке відбулося 15 лютого, працювала над законопроектами про внесення змін і доповнень до Земельного кодексу та Закону про селянське (фермерське) господарство. Було також проаналізовано, як виконуються деякі положення постанови Верховної Ради про соціально-економічне становище в Україні та заходи щодо його стабілізації, соціального захисту населення, вдосконалення роботи Верховної Ради України в наявних умовах. Зокрема йшлося про дії уряду для розв'язання питань, від яких залежить організоване проведення весняно-польових робіт, а також про внесення змін до окремих декретів Кабінету Міністрів.

На засіданні **Комісії з питань культури та духовного відродження** було розглянуто таку актуальну проблему, як виживання творчих спілок та українського книговидавництва за нинішніх скрутних умов. У зв'язку з тим, що Кабінет Міністрів готує декрет щодо сприяння книговидавничій справі, депутати запропонували до документа ряд конкретних положень. Комісія підтримала пропозицію редакції журналу «Україна» та Спілки офіцерів України про спорудження пам'ятника усім полеглим за волю України — Кургану Національної Згоди.

Три дні працювали у Верховній Раді Республіки Крим представники **Комісії з питань народної освіти і науки** на чолі із заступником голови Комісії Юрієм Гнаткевичем. Обговорювалися питання, пов'язані з узгодженням законодавства про освіту України та Республіки Крим, проблеми задоволення освітніх потреб населення. Відбулася зустріч з Головою Верховної Ради Республіки Крим Миколою Багровим. Було висловлено побажання підтримувати контакти між комісіями при підготовці законопроектів.

Прес-центр Верховної Ради України.

Київ — Лондон: РОЗВИТОК ДІАЛОГУ

Нотатки про офіційний візит Леоніда КРАВЧУКА

Під час цього візиту підписано ряд важливих документів, що поглиблюють стосунки двох країн. Це — Договір про принципи відносин і співробітництво між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії, міжурядова Угода про запобігання подвійному оподаткуванню доходів, міжурядова Угода про взаємне сприяння та захист інвестицій, про співробітництво в галузі освіти, науки та культури, про повітряне сполучення. Якщо до цього додати, що у вересні минулого року під час офіційного візиту міністра закордонних справ України Анатолія Зленка до Великобританії було підписано Спільну Декларацію між Україною і Сполученим Королівством, а також Меморандум про взаємопорозуміння, документи про необмежену свободу пересування, то стане зрозуміло, що візит Президента був добре підготовлений.

Отож ще напередодні офіційного візиту Президента провідні британські політики мали сформовану думку про нашу державу і не раз висловлювались у тому дусі, що в особі України отримано нового члена європейського клубу вільних і демократичних держав, що незалежна, демократична і без'ядерна Україна — ще одна гарантія європейської безпеки.

Наші громадяни з числа тих, які далекі від політики, які зайняті своїми щоденними клопотами про хліб насущний, запитують себе: ну от Президент їздить, а що з того? Яка нам від того користь? Живеться ж дедалі важче...

Так, Україна, будуючи свою державність, зіткнулася з величезними труднощами. І ніхто нам не допоможе «за так». Безплатних сніданків не буває. Але постійно існує в цьому світі одна річ — взаємовигідне співробітництво.

Наприклад, на Київщині разом з англійськими спеціалістами впроваджують прогресивні технології вирощування зернових, а загалом сільська галузь України має ділові зв'язки з 12 британськими фірмами. Коло інтересів — нові технології вирощування різних культур, засоби захисту рослин, співробітництво в тваринництві, селекції та генетиці, в харчовій промисловості. Як один з прикладів можна навести співробітництво з фірмою «Ай-Сі-Ай». Впровадження її технологій вирощування озимої пшениці, ярового ячменю і гороху вже забезпечило підвищення врожайності цих культур на 20—40 відсотків на великих площах.

Сьогодні досить активно обмінюються спеціалістами, викладачами й студентами наукові заклади і вузи обох країн. Зокрема, діють угоди про співробітництво між Київським та Лідським, Донецьким і Шеффілдським університетами, спільні дослідження ведуть Харківський державний медінститут і британський Центр клінічних досліджень. Постійний гість аерокосмічного салону в Фарнборо — продукція Київського ОКБ імені Антонова. Діє також ряд конкретних угод з британськими фірмами щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Отож візит Президента України Леоніда Кравчука до Великобританії — то не просто знайомство і спілкування з керівниками цієї високоавторитетної держави (хоча вже й це мало б своє значення), а в першу чергу — ділове співробітництво, фіксація того, що напрацьовано за короткий та насичений час міждержавних стосунків і підписання документів, необхідних для подальшого розвитку взаємовідносин.

НА ЗНІМКАХ: Президент України Леонід Кравчук і Прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейджор підписують Договір про принципи відносин і співробітництво між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії; Президент України та принц Ендрю, герцог Йоркський, обходять стрій почесної варти у Букінгемському палаці; члени Конференції британських промисловців слухають виступ Президента України; Единбург, фабрика по виробництву хірургічних голок і ниток фірми «Джонсон і Джонсон».

Фото Василя ПИЛИП'ЮКА.

З ПРОМОВИ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ НА ОБІДІ НА ЧЕСТЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ:

«У минулому прагнення України до державності неодноразово придушувалося. Сьогодні стан речей докорінно змінився. Ви прибули сюди як Президент вільної і демократичної держави. І саме на цій основі ми прагнемо розбудовувати наші стосунки. Підмурок таких стосунків — наша спільна віра в демократію. Немає сумнівів у Вашому бажанні зміцнити й глибоко вкорінити демократію. Та ніхто не повинен сприймати як належне можливий розвиток подій у Росії чи в Європі в цілому. Тому ми відчуваємо зобов'язання перед вами зробити все від нас залежне, щоб допомогти вам зміцнити й поглибити ваші демократичні починання.

Ось чому ми підтримуємо інтеграцію України до європейських політичних структур і структур безпеки. Ми маємо спільну зацікавленість у безпеці й стабільності в Європі. Ми вітаємо той доказ України щодо цієї зацікавленості, який вона демонструє шляхом участі в діяльності сил ООН у Боснії. Наші солдати несуть службу пліч-о-пліч. Наші офіційні представники сидять поруч на європейських форумах. Це збіг обставин, що пояснюється абеткою, проте це щасливий збіг обставин. Це надає нам більші можливості для обміну ідеями і досвідом, для того, щоб виробляти спільні підходи в багатьох питаннях».

З ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КРАВЧУКА:

«Політичні, економічні, соціальні процеси утвердження державності України, переходу до ринкової економіки відбуваються в непростих умовах, які потребують максимального напруження усіх сил. І ми розраховуємо, насамперед, на такі фактори, як наш великий економічний і людський потенціал, послідовне проведення політичних, економічних і соціальних реформ, працьовитість нашого народу, конструктивну миролюбну зовнішню політику і розвиток відносин партнерства з усіма країнами світу, їх солідарність і підтримку.

Це повністю відповідає докорінним інтересам українського народу, який, я певен, посяде гідне місце в сім'ї європейських націй... Вважаємо, нам є що запропонувати британським партнерам. Тому, гадаю, взаємна користь від такого двостороннього співробітництва для наших обох народів очевидна».

У цих замітках, певно, треба відзначити велику зацікавленість обох сторін у розвитку взаємовідносин. Це неважко зробити. Досить сказати, що зустріч Президента України з Прем'єр-міністром Великобританії майже на годину перейшла межу запланованого часу, а подібне тут рідко трапляється. А якщо додати, що робочий час кожного члена делегації починався о 7-й ранку і закінчувався о 23-й годині вечора, бо зустріч ішла за зустріччю і у Президента, і у віце-прем'єр-міністра Віктора Пинзеника, і у міністра закордонних справ Анатолія Зленка, і в члена Президії Верховної Ради України Ярослава Кондратьєва, і у міністра транспорту Ореста Климпуша, і в інших членів делегації, то стане зрозуміло, що насичену програму візиту виконано повністю і що був цей візит вельми корисний і вдалий. І не тільки тим, що підписано конкретні угоди. Ярослав Кондратьєв, скажімо, збагатить свою комісію у Верховній Раді британськими матеріалами про захист дрібного і середнього бізнесу, про боротьбу з корупцією.

Слід окремо відзначити й бесіду Президента України з президентом Європейського банку реконструкції і розвитку Жаком Атталі.

А той факт, що на чотирикутній площі у внутрішньому дворі Букінгемського палацу на честь Президента України було вишикувано почесну варту Королівської гвардії, що вперше тут пролунав Гімн нашої держави і командир гвардії віддав рапорт українською мовою — то не лише символи. Або це такі символи, значення яких відкриває двері до тіснішого співробітництва і з Великобританією, і з усіма країнами Британської співдружності. А обід у королеви, хоч теж має символічне значення, одначе був цілком реальним і поживним.

І знову — зустрічі, зустрічі. З міністрами, представниками ділових кіл, парламентаріями, лідером опозиції у парламенті Джоном Смітом, представниками засобів масової інформації, офіційний обід від імені лорд-мера Лондона та його дружини...

А після завершення справ у Лондоні — політ до Шотландії, до Единбурга. Пізно ввечері, одразу після прибуття, офіційний обід у стародавньому Единбурзькому замку. Шотландія — прекрасний і привітний край, а Единбург — справжня перлина. Просторе, сповнене величі місто, де кожний камінь дихає історією, яка тут старанно оберігається. Як і у всій Великобританії.

Наступного дня — відвідання підприємства по виробництву хірургічних голок і ниток, яке має своє представництво вже і в Києві, ділові розмови і того ж дня — відліт додому.

Якщо суто за фізичним часом — то візит тривав три дні.

А якщо судити з кількості зустрічей, укладених домовленостей, підписаних угод, потоку інформації — то дивуєшся, як це все вклалося у такий невеликий відрізок часу...

Сергій ПРАВДЕНКО.

Продиктовано в номер

ВАМ ПАРИЖ! БУДЬ ЛАСКА!

Віднині львів'яни можуть за лічені секунди зателефонувати до багатьох країн світу. Сьогодні буде урочисто відкрито першу міжміську цифрову телефонну станцію. Вона підключена до Київської міжнародної телефонної станції, що почала діяти кілька місяців тому. Львівська станція пройшла випробування у серпні 1992 року — вона обслуговувала зарубіжних гостей, що прибули на святкування річниці незалежності України і на перепоховання Кардинала Сліпого.

Львівська станція має найсучасніше і найдосконаліше на сьогодні голландське обладнання. СП «УТЕП», засноване виробничими об'єднаннями України, США, Голландії та Німеччини, має намір встановити подібні станції в інших областях України.

МАНЕВРИ НА ВІДПОЧИНКУ!

Будинок відпочинку «Пісчане», що в Бахчисарайському районі на березі Чорного моря, взято під охорону Військово-морськими силами України.

Як повідомили у прес-центрі ВМС України, раніше цей будинок відпочинку належав ВМС СРСР. Тепер його незаконно зараховано до фонду держмайна Республіки Крим і взято на баланс Бахчисарайським райвиконкомом. Голова райвиконкому (і райради), народний депутат України Олександр Перепадін прагне перетворити військовий будинок відпочинку у цивільний місцевого значення. За словами представника прес-центру ВМС України, «Перепадін разом з бахчисарайською міліцією творить «беспредел». Дійшло до того, що на одну з працівниць будинку відпочинку були наділі наручники».

Для з'ясування обставин конфлікту у будинок відпочинку «Пісчане» прибула група керівних співробітників Міністерства оборони України.

ЇДАЛЬНІ ДЛЯ ДІТЕЙ

З метою збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління розпорядженням представника Президента у Волинській області Володимира Блаженчука зобов'язано управління економіки та ринку, фінансове, комітет інвестицій, будівництва, архітектури та містобудування, трест «Волиньагробуд», райдержадміністрації і міськвиконком вирішити питання будівництва у 1993—1995 роках 59 шкільних їдалень там, де вони відсутні або не відповідають нормам. Міські і районні виконавчі органи влади повинні передбачити першочергове фінансування та забезпечення шкільних їдалень обладнанням, інвентарем та меблями. Йдеться також про вивчення можливостей встановлення мінімальних торговельних надбавок на продукти, які поставляються для поліпшення харчування дітей.

ПОЛЯРИЗАЦІЯ

Минулої неділі делегати від 13-ти областей створили у Донецьку нову партію — партію комуністів-більшовиків. Тоді ж у Донецьку відбувся мітинг місцевих соціалістів, де піддано критиці уряд і Президента.

У Чернівцях відбулася нарада представників осередків Соцпартії західного регіону.

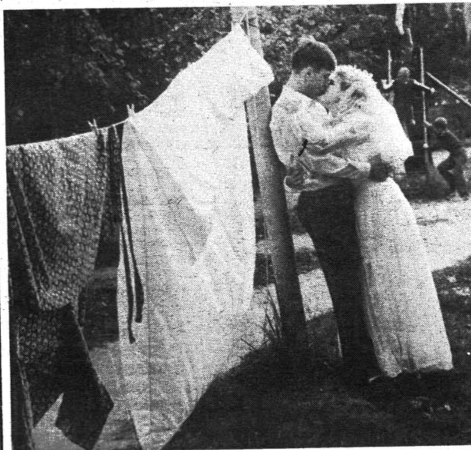
У Черкасах 200 колишніх комуністів області провели свої установчі збори у приміщенні обкому Соцпартії.

Супротивні необільшовикам політичні організації виступають з протестами. Приміром, на Поділлі (Вінницька, Тернопільська, Хмельницька області) відбулися минулого тижня координаційні ради партій, рухів та спілок, що об'єднуються в антикомуністичній-антиімперський фронт. Вони констатували «наростання загрози третьої колонізації України».

За повідомленнями наших власних кореспондентів.

КОМУ ЖАЛКО КОМУНАЛКУ

Аналіз

Міністерство статистики України підвело підсумки ліквідації комунальних квартир у минулому році. Цей процес дещо уповільнився з огляду на погіршення загальної економічної ситуації. Якщо в 1991 році було ліквідовано 7,1 тис. комунальних квартир, то в 1992 — 5,9 тис. (на 17% менше), що по відношенню до їх кількості на початок року становило 4,9%. При таких темпах і через 20 років проблема розселення мешканців в окремі квартири вирішена не буде.

Яким же шляхом проходила ліквідація комунальних квартир? Перш за все, за рахунок відселення 3 тис. сімей в окремі квартири. Внаслідок знесення ветхого і аварійного житла, а також капітального ремонту ще придатних для цього жилих споруд ліквідовано 1,2 тис. комунальних квартир. Ще 1,7 тис. комунальних квартир перетворено в індивідуальні в результаті обміну, відселення, смерті сусідів тощо. Має місце і новоутворення комунальних квартир (2 тис. за 1992 рік) перш за все внаслідок розлучень і роз'єднання особових рахунків.

В територіальному розрізі цікаво відзначити, що кращі показники в цій роботі має Сумська область, де позбулися за минулий рік 633 комунальних квартир, що становить 34,4% від їх наявності на початок року. Правда, в Донецькій області ліквідували 661 таку квартиру, але це лише 6,5% від того, що мали. Менше трьох відсотків комунальних квартир ліквідовано в Черкаській (2,5%), Миколаївській (2,4%), Чернівецькій (2,4%), Одеській (0,8%) областях. На мертвій точці цей процес в Тернопільській області, де не спромоглися позбутися жодної з 47 комунальних квартир.

На початок поточного року на Україні маємо 117,2 тис. комунальних квартир загальною площею 7067 тис. кв. м. Більше всього таких квартир в областях: Харківській (23 тис.), Одеській (18 тис.), Дніпропетровській (10,3 тис.), а також в місті Києві (17,1 тис.) та в Республіці Крим (11,9 тис.).

Володимир КИРИЧЕНКО,
НДІ статистики Мінстату України.

Фотоетюд Валерія ІНЮТИНА: Медовий місяць у комуналці.

Актуальне інтерв'ю

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ЗЛІТАТИ В КОСМОС

Так сталося, що Указ Президента про створення Національного космічного агентства України було підписано 29 лютого минулого року. І тепер наша космонавтика відзначатиме своє свято раз на чотири роки. Минув лише рік, тому ми пропонуємо не святкову, а серйозну розмову з генеральним директором НКАУ Володимиром Павловичем Горбуліним.

— Головне досягнення цього року — що НКАУ разом з представниками ракетно-космічної промисловості, Академією наук, установами Міноборони розробили національну космічну програму. Сьогодні вона на затвердженні Кабінету міністрів, вже після того, як побувала в численних експертних комісіях, що стосуються фінансування і державного бюджету. Я міг би вам назвати ту до смішного малу суму, що виділяється з бюджету на потреби космосу. Але боюся: коли така цифра з'явиться на сторінках газет, противники програми, які вважають, що фінансувати космос — даремно втрачати гроші, зроблять усе, аби ця цифра зменшилася.

— Володимире Павловичу, на яких трьох китах стоїть наша концепція!

— Три кити — це три напрямки розвитку космонавтики. Щоб зберегти існуючий потенціал, треба, по-перше, брати участь у міждержавних програмах у межах СНД. По-друге, виходячи з потреб України, створити свою наземну інфраструктуру, якої практично у нас немає. У нас тільки один центр дальнього космічного зв'язку і взагалі нема центру, що приймав би з орбітних установок інформацію і відтворював би «відик». Тому, коли Президент України їздить з візитами за рубіж, відеорепортаж про ці візити приїздить одночасно з Президентом, а не передається, як у людей, супутниковим зв'язком. Інший важливий момент — створення супутникової системи екологічного моніторингу, що дозволить спостерігати за екологічною ситуацією з космосу. І третій напрямок — участь у загальносвітових проектах.

— Мабуть, буде важко втілювати цю концепцію. Адже за кордоном залишилися і Байконур, і Плісецьк...

— В цьому якраз немає нічого страшного. Буде що запускати, не постане питання, де запускати. Міжнародне співробітництво складається так, що коли ми продовжуватимемо розробляти початі проекти, ніяка країна не стане на перепоні, наклавши табу на свій космодром.

— І ми з повним правом можемо називати себе космічною державою!

— Ми і є космічна держава. Досить сказати, що у нас було розроблено стратегічні ракетні комплекси СС 24 та СС 18, які не мають аналогів у світі за своїми тактико-технічними характеристиками. Ми були першою державою, що переробила стратегічні ракети на ракетоносії «Космос» та «Інтеркосмос», які повиводили на орбіти багато супутників. Зараз удосконалюється єдиний у світі екологічно чистий ракетоносій з автоматизованим стартом «Зеніт». Такі генеральні конструктори, як В. Уткін, Ю. Семенов, В. Ковтуненко — вихованці дніпропетровської школи. Проблеми з потенціалом у нас немає.

— А із законом! В Указі Президента говорилося про створення законодавчої бази космонавтики України. Чи можна говорити, що досі космонавтика була поза законом!

— Ви це по-журналістськи красиво назвали. Просто не було законів, які б визначали космічну діяльність. Їх не існувало в СРСР, немає поки і в нас, хоча НКАУ вже почало вивчати законодавчі бази інших країн, приміром Штатів. Звичайно, без законів не обійтися. Мабуть, це те, що належить зробити цього року.

Найбільша ж проблема — як ніколи велика втрата професійних кадрів. Країна живе сподіваннями великих діянь, не розуміючи, що космонавтика не може давати негайні результати. Для розробки і реалізації тільки для одного космічного проекту потрібно мінімум п'ять років. І головне — гроші. Нам скорочують фінанси, люди без роботи, змушені шукати її в комерційних структурах. Це може спричинити виродження космонавтики як такої.

Розмову вела
Наталя ФІЛІПЧУК.

Коротко

ЧОТИРИНОГІ МІЛЬЙОНИ

Три роки тому в сільськогосподарському акціонерному пайовому об'єднанні «Урожай», що на Волині, почали вирощувати норок та песців. І у 1992 році одержали для реалізації шкірок норки 1600, а песця — 800 штук. До каси об'єднання надійшло 30 мільйонів карбованців. Чистий прибуток становить 16 мільйонів. Як повідомив бригадир колективу працівників звіроферми Костянтин Заремба, поголів'я збільшується. Закупили для розмноження і 30 чорно-бурих лисиць. При звірофермі буде організовано швейний цех, у якому шитимуть на замовлення шапки, коміри і — норкові шуби.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Замість рецензії

ПРЕМ'ЄРА, ПРЕМ'ЄРА

У Київському театрі російської драми М. Резникович поставив «Молоді літа короля Людовіка XIV» за мотивами А. Дюма. Прем'єра з успіхом пройшла минулої п'ятниці. Це розкішна вистава, така собі красива, розумна й трохи сентиментальна штучка — якраз для нашого бідного й незатишного часу, причому ні розкіш, ні пишність костюмів (художник М. Левицька), ані чужа радість — все це не ображає публіку, навпаки, навпаки...

Вистава побудована майже як концерт, кожен актор має тут свій виграшний вихід, і вони аж світяться талантом і радістю гри — В. Заклунна, Г. Назарова, О. Кульчицька, О. Треповський (Людовіка грає саме він), А. Мухарський, В. Бесараб...

Перший акт, може, трохи ліниивий, але ви не поспішайте додому, і в другому акті будете нагороджені сповна. Другий акт дарує майже фізичне відчуття юності, з усім її благородним божевіллям. Я дорого дав би за те, щоб наш парламент на чолі зі спікером прийшов культпоходом на цю виставу — подивитись і нагадати собі, з яких чудових, з яких золотих ілюзій починається політика і життя взагалі. Про це іноді варто собі нагадувати — щоб не опускалися руки. Їй-бо, вніс би сто українських луїдорів у касу першої-ліпшої політичної партії, лідер якої приведе свій партактив на «Молоді літа короля Людовіка...» Чорт з ними, з луїдорами, але на це хотілось би глянути!

Віталій ЖЕЖЕРА.

ЕХ, ДОРОГИ...

Подробиці

Дорожньо-транспортна обстановка в столиці погіршується — такого висновку дійшло управління державної інспекції ГУВС міста Києва, підбивши підсумки діяльності 1992 року.

На один кілометр вулиць міста припадає 155 автомобілів, не враховуючи понад 100 тисяч транзитного і гостьового транспорту, який заповнює столичні дороги щодоби.

Торік автоінспекція міста зареєструвала ще 20 тисяч приватних транспортних засобів (більше, аніж в попередні роки). Серед них — 6 тисяч іномарок, переважно «Ауді», «БМВ», «Мерседесів» і «Тойот».

І вся ця «механічна хмара» сновигає туди-сюди вулицями Києва. Більшість головних вулиць столиці перевантажено авто-мототранспортом в 2—5 разів, а звідси й наслідки — затори, аварії, клуби отруйного смогу в повітрі, міські шляховики й комунальники з різних причин не встигають доводити вулиці до ладу. Про погіршення покриття доріг казати нічого, однак для тих, хто не перестає дивуватися, чому ж це вчора одні залатували вулицю свіжим асфальтом, а інші через день-два зривають його і копають заново, пояснити треба — це наслідок міжвідомчого безпорядку. Шляховики, скажімо, «не чують» прохань державтоінспекції, чи навпаки, приспічило щось робити комунальній службі, а в іншої організації на паралельні роботи коштів немає.

З 1920 вулиць Києва майже 400 щорічно закривають для різноманітних ремонтних чи будівельних робіт. І, як відомо, не на день-два — це не в наших традиціях. ДТП зросли вдвічі саме через незадовільний стан доріг. Як засвідчив аналіз ДТП, третина з них відбувається в темний час, на погано або зовсім не освітлених вулицях.

Києву деякою мірою поталанило із автоматизованим забезпеченням роботи світлофорів. Ще до «марафону» цін вдалося за 3,2 мільйона карбованців обзавестися власною АСУ дорожнього руху, яка на сьогодні контролює 55 перехресть. Автомати вибирають найоптимальнішу і найефективнішу швидкість руху транспорту. Чим менше зупинок біля світлофорів, тим більша вигода і водіям, і державі. Тільки торік, за підрахунками спеціалістів, таким чином було зекономлено до 100 тисяч тонн пального (додайте зекономлений час, екологічні вигоди, зменшення зношення покриття доріг).

До речі, якщо на одному з перехресть у центральній частині Києва ви відчуваєте на собі чийсь недремний погляд, то знайте, що то не обов'язково Боже око. На чотирьох перехрестях встановлені відеокамери, які, як запевняють керівники міської ДАІ, відіграють лише допоміжну роль — диспетчер АСУ візуально оцінює ситуацію на перехресті.

Обслуговування усіх 500 світлофорних об'єктів (і плюс 40 тисяч дорожніх знаків, розмітки тощо), а також налагодження нових обходиться інспекції в чималу копієчку, якої останнім часом бракує особливо. Торік замість 200 мільйонів карбованців для цих потреб інспекції перепало лише 46. Отже, міліція, котрій комерція законом заборонена, мусить «викручуватися» сама.

Водієві чи пішоходові до цього справи немає. Потрапивши в аварію через несправність світлофорів чи дорожніх знаків, вони подають до суду. Кількість таких судів останнім часом зросла. Ех, дороги...

Анатолій БЕНЬ.

Коротко

В'ЯЗНІ П'ЮТЬ ЧАЙ БІЛЯ ТЕЛЕВІЗОРА

Прибулі по етапу з Росії до виправних колоній Херсонської області для подальшого відбування строків покарання ув'язнені українського походження були приємно здивовані нечуваним досі комфортом — телевізорами навіть у камерах слідчих ізоляторів. Крім телевізорів, у камерах дозволено користуватися кип'ятильниками, на харчування кожного ув'язненого виділяється більше 7 тисяч карбованців на місяць. Скасовано заборону на грошові перекази від родичів. Кошти на покращення побутових умов осіб, які відбувають покарання, заробляються їхніми ж руками: протягом року вони виготовляють продукції на 180 мільйонів карбованців.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

БУДЕМО З ХЛІБОМ

У Хмельницькому завершено будівництво нового хлібозаводу. Вже провели пробну випічку. Незабаром на прилавки хлібних магазинів міста надійде перша продукція цього підприємства. Його проектна потужність — 65 тонн хлібобулочних виробів за добу.

Надія ПАКУЛЬКО.
Хмельницький.

ОПТИМІЗМ ДИТЯЧОГО КІНО

Незважаючи на наші негаразди, у Диновецькій середній школі Новоселицького району чується стрекіт кінокамер. Учасники однієї з кращих в області дитячих кіностудій продовжують знімати художні та документальні стрічки. Вони блискуче виграли обласний огляд-конкурс «Десята муза», здобувши практично всі нагороди.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

НЕ НА СЛОВАХ ШАНА

Адміністрація та рада підприємства Кременчуцького автомобільного заводу виділила 50 мільйонів карбованців у фонд соціального захисту пенсіонерів. Це — конкретний відгук на звернення Верховної Ради України до Рад народних депутатів та трудових колективів про турботу про ветеранів.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Зверніть увагу

Герої залишаються героями

Саме такий висновок можна зробити, познайомившись з розпорядженням представника Президента України у Харківській області, яким встановлюються додаткові пільги Героям Радянського Союзу, Героям Соціалістичної Праці, кавалерам орденів Слави трьох ступенів.

Оскільки Закон України «Про статус ветеранів війни та праці і гарантії їх соціального захисту», підкреслюється в документі, ще не прийнято, то з початку нинішнього року і до прийняття вказаного закону районним держадміністраціям, міськрайвиконкомам згідно з цим розпорядженням належить надавати вищезгаданим особам щомісячну грошову допомогу у розмірі мінімальної пенсії за віком, компенсацію за проїзд один раз на рік у спальних вагонах швидких і пасажирських поїздів у межах СНД. Не густо, звичайно, але все-таки краще, ніж забуття.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Знак біди

Як дбаємо—так і маємо

Минулого місяця між селами Веселе і В'язівки на Дніпропетровщині сталася аварія. Загинуло п'ять чоловік (серед них п'ятирічний хлопчик), що сиділи в кабіні ЗІЛа малого підприємства «Сирена».

Бентежить, що останнім часом аварії з вини водіїв малих підприємств стали типовими. Так само як типові для них умови утримання транспорту. Перевірка чинників, що передували аварії, засвідчила: в МП «Сирена» відсутні елементарні гаранті безпеки використання автомобілів: автомобілі зберігаються по всьому місту, подекуди просто неба, а не на базі МП; відсутній контроль за експлуатацією транспорту, облік дорожніх листів — в звичайному шкільному зошиті без будь-яких підписів, і нарешті, немає навіть спеціаліста, який би стежив за технічним станом автомобілів.

Абсолютна безвідповідальність — від якої гинуть люди.

Василь ГЕЛЕТКО,
підполковник міліції.

Пригода

А В РУЦІ ЙОГО НАГАН

Неабияк стурбувався наряд міліції, побачивши біля першої міської лікарні в Кіровограді невідомого з пістолетом в руці. Та ще й під добрячою «мухою». За лічені секунди незнайомця затримали. Думали зловмисник, що збирається скоїти лихе, а виявилося охоронник ощадного банку. І пістолет — його табельна зброя. Але чому він ним розмахував на вулиці, хильнувши «оковитої», встановить слідство.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Кримінальні справи

Хай злочинці гуляють?

Час від часу Дніпропетровськ струшують жахливі злочини. На вулицю страшно виходити не лише поночі. У черговій частині управління по боротьбі з організованою злочинністю зі мною погодилися: справи кепські.

— Але якби нам хоча б не заважали ті, хто має допомагати, — зітхнув старший уповноважений з особливо важливих справ Сергій Петраков.

Ще позаминулого року затримали В'ячеслава Г. Відлупцював юнака, забрав у нього мотоцикла, який потім кудись пропав. Правоохоронці порушили кримінальну справу. Та мати В'ячеслава написала покаянну заяву і запевнила, що син її більше ні-ні. Цього було достатньо, щоб з'явилася прокурорська віза: «Гадаю, можна задовольнити заяву...». Згодом в управлінні здогадалися, що не стільки матір послухали, як вітчима — директора однієї з торгівельних баз. Бо в ресторані незабаром побили і роздягли двох. Серед тих, хто це здійснив, був і В'ячеслав Г. Однак його і тепер відпустили з миром. І ще раз — коли спіймали в Дніпродзержинську, де він з компанією знущався над підлітками. Телефонували з прокуратури: «Чого ви причепилися до В'ячеслава?» А його і вчетверте затримували. Нарешті, затримали у Запоріжжі у складі групи грабіжників. Тепер він — ...у розшуку.

— Півбіди, якби це був виняток, — зауважив Сергій Петраков, — а то «вийшли» на одну справжню банду, та маю сумнів, що наші зусилля увінчаються успіхом.

Юристам видніше, банда це чи ні — адже там понад двадцять чоловік з серйозним «послужним списком»: грабунки, розбій, рекет, навіть убивства. Але є там син однієї файної жінки з комерції, за якого вона пропонувала міліціонерам мільйон доларів або «Мерседес» і дуже здивувалася, коли не взяли. Тепер прокуратура виступає проти того, щоб справу розглядали по статті організованого бандитизму. Її уже розпорошили на епізоди, передали першу частину (по якій проходить «син») до суду. Суд, не провівши жодного засідання, відпустив «сина» на волю. Тимчасово, звичайно.

А розпорошення справ — звичайна справа для Дніпропетровська. Як мені пояснили, недалеко до того, що й слідів від неї не залишиться...

Що стосується правоохоронців, то вони нещодавно ошелешили дніпропетровців: у місті, мовляв, набереться понад чотири тисячі чоловік, яких негайно треба заарештовувати. Не роблять цього тому, що — уявіть собі! — руки не доходять.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

ПОГОДА

17 лютого в Україні переважно без опадів. Температура вдень 1—6 градусів морозу, вночі 9—14, у східних, південних областях та Карпатах подекуди 20 градусів морозу. 18 лютого часом невеликий сніг, слабка хуртовина. Підвищення температури на 2—4 градуси. Вітер по Україні західний, 5—10, у Криму, Приазов'ї та західних областях подекуди пориви 15—20 метрів на секунду.

У Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 1—6 градусів морозу.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Як відомо, до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України внесено питання про ратифікацію Договору про СНО (СТАРТ—1) та про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї /ДНЯЗ/. Тобто депутати мають розв'язати проблему, яка за останні місяці стала в світі буквально притчею во язицех при згадуванні назви нашої держави.

Про ситуацію, що склалася навколо цього питання, та про всі умови його розв'язання розповідає заступник міністра закордонних справ України, голова Національного комітету з питань ядерного роззброєння Борис Тарасюк.

Борис ТАРАСЮК: «Україна нічого ні в кого не виторговує»

—Чи відоме вам співвідношення в парламенті між «ядерними голубами» і «ядерними яструбами»?

— Я чув про те, що в парламенті є ті, хто виступає проти ратифікації Договору про СНО-1 і приєднання до ДНЯЗ і взагалі проти без'ядерного статусу України, і ті, хто виступає за позитивне розв'язання цієї проблеми. Але серйозного опитування з цих проблем ніхто не проводив, тому було б неправильно говорити про кількість тих і інших. Мені здається, що можна говорити про співвідношення між активною групою депутатів, яка займається цим питанням, і переважною депутатською більшістю, яка займається іншими проблемами.

— Як відомо, головним наслідком того візиту було надання США Україні письмових гарантій її безпеки в разі ратифікації Договору про СНО-1. А з іншого боку різні засоби масової інформації стверджують, що американська сторона не розуміє, яких гарантій безпеки вимагає Україна. Як ви можете це пояснити?

— Коли ми говоримо про гарантії безпеки України з боку ядерних держав, то це питання не нове для офіційного Вашингтону, бо відповідні переговори ми ведемо з квітня минулого року. А розглядаємо гарантії безпеки таким чином: в разі ратифікації Україною Договору про СНО-1 і приєднання до ДНЯЗ як без'ядерної держави найголовнішим питанням для неї буде національна безпека. Україна — молода держава, яка переживає період становлення основних інститутів державності, Збройних Сил також. Ми ще не можемо сьогодні стверджувати, що Україна має усталені Збройні Сили — вони перебувають у стадії реформування і формування. В такому ж становищі й наш ВПК, який був невід'ємною складовою частиною ВПК колишнього СРСР. Крім того, Україна не є членом будь — якого військово-політичного блоку і не може ним бути, позаяк проголосила про свою позаблоковість. У цій ситуації постає питання гарантування національної безпеки. Особливо з огляду на те, що в сусідніх країнах лунають заклики змінити кордони, висуваються територіальні претензії.

Тому завданням нашої зовнішньої політики є гарантування зовнішніх умов безпеки. Ми вважаємо, що безпека України може базуватися не тільки на наявності власних Збройних Сил, а й на участі України в міжнародних структурах, які гарантують цю безпеку. Найбільшу перспективу ми бачимо у створенні загальноєвропейської системи безпеки, з ініціативою якої українська сторона виступала на форумі з питань співробітництва в галузі безпеки, який зараз триває у Відні. Ініціатива України знайшла багато прихильників, і сьогодні ми готуємо грунтовніший документ, який надасть можливість глибше зрозуміти нашу позицію в створенні цієї системи. Якщо вона буде створена, то стане надійною гарантією безпеки не тільки України, а й інших країн Європи, особливо учасниць колишнього Варшавського Договору. Так званий «вакуум безпеки» що виник на сході і в центрі Європи, змушує ці держави шукати свої шляхи забезпечення власної безпеки, і Україна не одна в своїй стурбованості. Україні ж потрібні гарантії як державі, що має всі права бути ядерною державою, але сама добровільно хоче позбутися ядерної зброї і стати без'ядерною.

— Але ж кажуть, що в 1968 році ядерні держави світу, відчуваючи свою відповідальність за підтримання миру і спокою на планеті, вже гарантували безпеку всім іншим державам. Тому й запитують: що ж іще потрібно Україні?

— Так, ці гарантії надані. Але, по-перше, в 1968 році Україна не існувала як самостійна держава. По-друге, гарантії надавала одна з держав, якої сьогодні не існує, а саме СРСР, правонаступником якого в світі визнано Росію. А певні її політичні кола сьогодні на найвищому рівні висувають територіальні претензії до України. Тому ми й вимагаємо сьогодні гарантії своєї безпеки від усіх ядерних держав, на які дійсно згідно з Статутом ООН покладено додаткову відповідальність за дотримання миру і стабільності в світі. Сьогодні ми вже маємо проекти документів про гарантії від США, Великобританії та Росії. На жаль, російський варіант не може нас задовольнити, тому ми чекаємо сьогодні, що заява Президента Росії Б.Єльцина, зроблена ним під час останньої зустрічі в Москві з нашим Президентом, буде матеріалізована у відповідний документ.

Документ про гарантії безпеки України має передбачати три головні пункти. По-перше, виключення можливості агресії проти України з боку ядерних держав із застосуванням як ядерних, так і звичайних озброєнь. По-друге, неможливість економічного і політичного тиску на Україну і невтручання в її внутрішні справи. По-третє, безумовне визнання територіальної цілісності і недоторканості нинішніх кордонів України.

— Що ви можете сказати про недавні україно-російські переговори в Ірпені під Києвом з питань одержання Україною від Росії компенсації за українську ядерну зброю?

— Нам треба розв'язати головну проблему — якими будуть умови розукомплектування і знищення боєзарядів, бо Україна вважає себе власником цих фізичних компонентів зброї і зацікавлена в тому, щоб одержати, наприклад, високозбагачений уран. Але не збройний уран, а топливний, зниженої концентрації, придатний як пальне для українських АЕС. Або грошовий аналог вартості цього урану. І йдеться не тільки про компенсацію за боєзаряди стратегічної ядерної зброї, яка ще залишається в нас, а й за боєзаряди тактичної ядерної зброї, вивезені до Росії навесні минулого року. Цьому й був присвячений перший, ірпінський, раунд переговорів, який, до речі, був ініційований Україною. Сподіваємося, що наприкінці лютого відбудеться й другий раунд цих переговорів, бо викладені в Ірпені обома сторонами позиції і погляди виявили розбіжності з цього питання. І тому потрібен час для аналізу й можливого взаємного коригування позицій.

Іншою проблемою ірпінських переговорів було підтримання ядерної безпеки стратегічної ядерної зброї, дислокованої в Україні. Для цього необхідно забезпечити проведення регламентних робіт в рамках авторського і технічного обслуговування ракетно-ядерних комплексів тими, хто ці комплекси монтував. Інколи Україні закидають, що вона, мовляв, перешкоджає такому обслуговуванню. Це неправда. Навпаки, Україна зацікавлена в тому, щоб гарантійне обслуговування відбулося за тими графіками і в тих же обсягах, які були передбачені й до цього. Крім того, гарантійний запас безпечності деяких комплексів наближається до кінця, і йдеться про реальну загрозу від цих ракет не тільки для України, а для всіх сусідніх держав.

— Ви не вважаєте, що Росія, зволікаючи з авторським обслуговуванням, діє за принципом, мовляв, не можете самі, то швидше віддайте ракети нам?

— Я звик оперувати тільки офіційною точкою зору протилежної сторони, коли вона мені відома. Але не виключено, що така прихована позиція російської сторони може мати місце.

— А що ви можете сказати про те, що в світі побутує така думка: мовляв, Україна навмисно зволікає з ратифікацією, їздить по світу, виторговуючи собі побільше грошей в обмін на ядерні ракети, щоб використати кошти не на ракети, а для економіки?

— Ця думка безпідставна. Україна нічого ні в кого не виторговує, а виходить з того, що програма розукомплектування ракетно-ядерних комплексів потребує значних коштів, виділення яких за умов економічної кризи не є і не може бути сьогодні головним пріоритетом українського уряду. У нас просто нема таких грошей.

Тому під час контактів з нашими зарубіжними партнерами ми не ведемо торгівлі щодо якоїсь конкретної суми, а намагаємося пояснити, що розраховуємо на таку допомогу, яка дала б нам можливість ліквідувати за графіком ядерну зброю після ратифікації Верховною Радою Договору про СНО-1. Причому йдеться про те, щоб ця фінансова допомога була використана за цільовим призначенням — тільки на знищення ядерних комплексів і вирішення зв'язаних з цим питань. Ще ми намагаємося пояснити, що темпи знищення ядерної зброї безпосередньо залежатимуть від наявності матеріально- технічної бази.

У Вашингтоні ми знову висловили вдячність США за намір виділити 175 мільйонів доларів, але підкреслювали, що розмір необхідних витрат на знищення ядерної зброї набагато більший.

— А якою має бути ця сума?

— Сьогодні ми не можемо назвати її, тому що відсутні навіть деякі технології процесу знищення. Їх ще треба розробляти. І гроші треба рахувати під технології, а не навпаки.

Розуміючи, що самотужки фінансувати програми знищення ракетно-ядерних комплексів на сьогодні не під силу, Президент Л.Кравчук висунув нещодавно на Всесвітньому економічному форумі в Давосі ідею створення Міжнародного фонду ядерного роззброєння, що дасть реальну можливість усім зацікавленим державам залучитися до фінансової допомоги в ліквідації ядерної зброї. Це має бути цільовий фонд, допомогою якого може скористатися будь-яка держава, яка прагнутиме позбутися ядерного потенціалу.

— Ви можете прокоментувати слова Л.Кравчука в Давосі про те, що деякі держави проводять подвійну політику: з одного боку, вимагають ядерного роззброєння, а з другого — допомагають технологіями, сировиною тощо так званим «пороговим державам», які можуть створити свою ядерну зброю?

— Я підтримую ці слова. Більше того, маю підтвердження з боку іноземних дипломатів про факти «подвійної гри». Сьогодні в світі існує близько десяти держав, які стоять на порозі виробництва своєї атомної бомби, або, як впевнені багато з експертів, вже мають її в своїх арсеналах. Все це сталося завдяки сприянню або безпосередній допомозі з боку тієї чи іншої ядерної держави через одержання величезних фінансових ін'єкцій, військової і технічної допомоги. Це суто подвійна політика, особливо щодо України, яка ще не має юридичних зобов'язань, а на неї в цьому плані вже тиснуть, звинувачують у порушенні зобов'язань. В той же час допомагають створювати атомні бомби комусь іншому. Україна суворо дотримується своїх міжнародних зобов'язань і одночасно має визначити свою політику, виходячи зі своїх національних інтересів і враховуючи тенденцію світового розвитку. Ніхто, окрім неї самої, не забезпечить інтереси національної безпеки, тому ми зобов'язані покладатися тільки на власні сили. Я переконаний, що Верховна Рада України прийме таке рішення, яке буде мудрим і правильним, відповідатиме інтересам народу.

— Які подальші кроки і плани України в контексті ядерного роззброєння?

— Сьогодні обговорюється проект створення науково-дослідного центру з цих питань в Києві за участю України, США, Швеції і Канади, і ми перебуваємо на етапі опрацювання кінцевих документів. Відбулися консультації з питань контролю за озброєнням і роззброєнням з представником уряду ФРН паном Й.Холіком. Почалися ці консультації у вересні минулого року в Бонні. Сподіваюся, що в лютому відбудеться візит міністра закордонних справ А.Зленка до Вашингтона, під час якого відбудеться, зокрема, обговорення всіх питань скорочення і ліквідації ядерної зброї. На згаданому віденському форумі з питань співробітництва в галузі безпеки наша делегація веде активну роботу щодо скорочення звичайних озброєнь і підвищення довір'я в Європі, врегулювання конфліктних ситуацій.

Вів бесіду
Володимир СКАЧКО,
оглядач "Голосу України".

Чорнобиль

«Саркофаг»: конкурс триває

Враховуючи значний інтерес до оголошеного урядом України міжнародного конкурсу на розробку проекту перетворення об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему, оргкомітет конкурсу вирішив проінформувати громадськість про його хід. Це нам здається тим важливішим, що останнім часом навколо цього заходу з'явилися різні судження, які не могли проминути поза нашою увагою, а отже, і учасників конкурсу.

Оргкомітет і установи, які проводять конкурс — Мінчорнобиль, Академія наук України спільно з Українським відділенням Міжнародного центру наукової культури — Всесвітньої лабораторії — вважають: є підстави сподіватися, що оголошене змагання ідей, технічних рішень щодо об'єкта «Укриття» завершиться успішно. На участь у конкурсі надійшло 359 заяв, зокрема понад 30 — від фірм і приватних осіб зі США, Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Канади, Італії та інших країн. Всім їм, як і передбачено умовами конкурсу, надіслано необхідні документи.

Враховуючи численні побажання учасників конкурсу, уряд України погодився продовжити строк прийому конкурсних пропозицій до 26 квітня 1993 року. Це, безперечно, сприятиме підвищенню якості і досконалості матеріалів, що їх подають на розгляд. Вважаємо, що з'являться нові учасники конкурсу і після його презентації, яка відбулась у грудні 1992 року в держдепартаменті США. В ній взяли участь 24 фірми американського континенту. На сьогодні оргкомітет одержав 229 конкурсних пропозицій, їх готують для передачі на розгляд експертів. Одночасно ведеться робота над залученням до складу журі зарубіжних фахівців. Уже дали на це згоду спеціалісти США та Бельгії.

А тепер щодо суджень, які з'явилися навколо конкурсу. Оргкомітет конкурсу негативно поставився до факту підписання контракту між концерном «Укратоменергопром» і міжнародним об'єднанням «Шельтер-універсаль», до якого входять французька фірма «БУІГ» та міжгалузевий науково-технічний центр «Укриття», про проведення робіт з проектування і спорудження «Саркофагу-2». Це є прямим порушенням Положення про проведення конкурсу. Тому оргкомітет вивів зі свого складу і складу журі причетних до підписання контракту осіб. Установи, яким доручено організацію конкурсу, до цих дій ніякого відношення не мають. Щодо фірми «БУІГ», то вона є учасницею конкурсу і її пропозиції розглядатимуть нарівні з іншими. Така наша позиція і її підтримує уряд України.

Оргкомітет конкурсу ще раз підкреслює, що всім його учасникам гарантовано рівні права, повна об'єктивність у розгляді пропозицій, визначенні переможців, дотриманні інших умов.

Від імені оргкомітету висловлюю надію, що в інтересах справи уряди зарубіжних країн сприятимуть своїм вітчизняним фірмам, науковим і діловим колам, які виявили бажання взяти участь у конкурсі проектів розв'язання проблеми зруйнованого енергоблоку Чорнобильської АЕС.

Георгій ГОТОВЧИЦЬ,
міністр України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, голова оргкомітету міжнародного конкурсу.

Віталій МЕЛЬНИЧУК, народний депутат України від 155-го виборчого округу міста Житомира, член Постійної комісії Верховної Ради з питань економічної реформи.

Народився 1953 року, українець, економіст, кандидат економічних наук по спеціальності економіка, планування та управління народним господарством. Працював економістом, науковим співробітником, заступником директора заводу по економіці, головою Житомирської міської Ради і виконкому цієї Ради, заступником голови правління банку.

Одружений, має восьмирічну доньку.

МИ НЕ МАЄМО ПОКИ ЩО ВЛАСНОЇ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Велику скруту переживає сьогодні Україна. Згортається ділова і виробнича активність, завмирає духовне життя. Неймовірно важко стало жити людям, велика частина яких опинилась біля межі фізичного виживання. В цих умовах одвічна мудрість нашого народу, що пережив на своєму віку стільки бід і нещасть, підказує йому єдино вірний шлях порятунку — турботу про своїх дітей, сім'ю, родину, бо в кінцевому результаті вони рятували і врятують кожного із нас, Україну і її народ.

Та чи зможуть бути достойними мудрості свого народу політики, від рішень яких так багато сьогодні залежить? Хочу в це вірити. Хочу вірити, що в економіці — сфері, в якій трохи професійно розуміюсь і яка сьогодні є вкрай важливою, — теж вдасться нарешті від непрофесійних, відірваних від реального життя рішень перейти до серйозної політики, що грунтується на двох дуже простих, але вкрай важливих положеннях: здоровому глузді та інтересах України і її народу.

На жаль, Україна не має поки що власної глибоко продуманої стратегії економічних перетворень. Про це свідчать як нежиттєвість прийнятих у різний час, починаючи з 1990 року, програм та планів «розвитку», «реформування», «стабілізації», «виходу з кризи», «переходу до ринку» тощо, так і конкретні кроки уряду (урядів), і, особливо, реальний стан економіки, який з кожним днем погіршується.

Сьогодні можна вести мову тільки про відповідну направленість економічних реформ. Та ця направленість є невірною і небезпечною для України. Справа в тому, що реалізація в запропонованому вигляді принципів макрорегулювання, на яких грунтуються нинішні економічні реформи, виправдана лише для тих країн, які мають цільну незалежну національну економіку, достатньо розвинені ринкові відносини та власну діючу грошову систему і інфраструктуру фінансово-кредитного регулювання.

У той же час економіка України не є сьогодні незалежною єдиною національною цільністю; вона є уламком економіки колишнього Союзу, що знаходиться на території України і їй по праву належить. Про це, в першу чергу, свідчить спотворена, я б сказав, антинародна структура української економіки, що характеризується повною занедбаністю галузей, які мають працювати на людину, та розірваністю технологічних ланцюжків випуску навіть найпростішої готової продукції. Внаслідок цього величезна залежність української економіки від імпорту навіть найпростіших товарів. Сьогодні коефіцієнт цієї залежності (відношення обсягу імпорту до валового національного продукту) становить, розрахунково, не менше 50%, в той час як у такої, здавалось би, залежної від імпорту та інтегрованої у світову економіку острівної країни, як Японія, він становить лише 13,6%, а в США — тільки 9,5%.

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Головним завданням економічних перетворень має бути сьогодні побудова незалежної, цільної, ефективно діючої національної економіки України, яка забезпечить достойний рівень життя своїх громадян і займе достойне місце у міжнародному розподілі праці. Одночасно із цим необхідно послідовно переводити на ринкові засади комплекс соціально-економічних відносин, орієнтуючись на створення внутрішнього ринку, якого теж, по суті, немає. Не слід забувати, що мова йде про дуже серйозні соціально-економічні зрушення, що зачіпають величезну кількість людей і які рідко бувають без великих соціально-економічних потрясінь і громадянського протистояння. В той же час історичний досвід показав, що досягли найбільших позитивних результатів при проведенні глибоких реформ і уникли при цьому громадянського протистояння лише ті країни, які проводили глибоко продуману, міцну державну економічну політику, міцно пов'язану з національними інтересами і реальним життям свого народу. Так було в Японії, Німеччині, Південній Кореї, в Угорщині, на Тайвані, інших країнах. Так має бути і в Україні, бо інші шляхи дуже для нас небезпечні.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СТЕРЖЕНЬ ЦІЄЇ ПОЛІТИКИ

Україні потрібна сьогодні сильна державна політика реформування економіки. Політика, побудована на національних інтересах, здоровому глузді, аналізі реальних соціально-економічних процесів.

Стержнем цієї політики має бути державна структурна політика. Ця політика повинна проводитись шляхом стимулювання і підтримки загальнонаціональних виробничих та науково-технічних пріоритетів. До останніх належать об'єкти, які визначають високий рівень великих виробничих комплексів, вирішення найнеобхідніших загальнонаціональних питань, економічну незалежність України та її положення на світовому ринку наукової та промислової продукції.

Найпершим пріоритетним питанням у цьому ряді є питання сільськогосподарського виробництва. Сьогодні селяни не зацікавлені в збільшенні виробництва і продажу сільськогосподарської продукції. Тому стратегія піднесення сільськогосподарського виробництва повинна грунтуватись на концентрації ресурсів для зустрічного продажу селянам будівельних матеріалів, будинків, техніки, устаткування в обмін на поставки сільгосппродукції. Особливо важливо організувати пільговий продаж комплектів устаткування для переробки, зберігання і транспортування сільськогосподарської продукції. Необхідно продавати або давати можливість орендувати селянам крамниці і склади в містах.

Важливим пріоритетом є забезпечення України паливно-енергетичними ресурсами. Потрібно, наприклад, вирішити чи будувати нам теплові електростанції, на якій технології, на якому паливі. Фрахтувати танкери інших країн чи будувати власний танкерний флот? У кого і на яких умовах купувати нафту? Чи запускати і при яких технологічних умовах законсервовані блоки АЕС?

Необхідно визначити найважливіші об'єкти реконструкції металургії — головного споживача ресурсів і забруднювача навколишнього середовища. Розрахунки показують можливість виведення із складу цілого ряду заводів доменного переділу. А це — величезна економія коксу і електроенергії. Є також практичні докази можливості зменшення споживання металургією природного газу і кисню, виробництво якого дуже енергомістке.

Якщо ми, наприклад, не побудуємо найближчим часом тонколистових прокатних станів, то ми будемо продовжувати залежати від імпорту тонкої сталі, що йде на виробництво холодильників і устаткування переробної і харчової промисловості. А це значить, що у нас не буде власної харчової промисловості і позитивного вирішення продовольчої проблеми.

Необхідно також вирішити питання про виробництво власних зернових комбайнів, пристосованих до грунтово-кліматичних умов України, автомобілів середнього та малого вантажопідйому, дизельних двигунів середньої і малої потужності.

У цілому ж, до першочергових загальнонаціональних пріоритетів сьогодні належать:

— забезпечення України паливно-енергетичними ресурсами, іншими гостродефіцитними видами продукції;

— піднесення сільськогосподарського виробництва та його товарності, забезпечення населення продовольством;

— збільшення обсягів виробництва і продажу на світовому ринку конкурентоздатної продукції, стимулювання експортного потенціалу;

— переспеціалізація підприємств з метою зменшення залежності від невигідних зовнішніх поставок та задоволення власних потреб;

— економія первинних ресурсів та поліпшення екологічного стану навколишнього середовища;

— усунення загрози масового безробіття, збереження кваліфікованих кадрів, науково-технічного потенціалу.

Цей перелік не є остаточним, його можна і потрібно постійно уточнювати, над ним працювали і продовжують працювати фахівці та експерти. Важливо ж, що система пріоритетів достатньо відпрацьована і нею можна скористатися в практичній роботі. Треба розробити і почати реалізацію державних програм по кожному із пріоритетів. Внести ці програми у річний державний план і бюджет України, де встановити завдання виконавцям та визначати обов'язкові ресурсні умови їх виконання. Сьогодні потрібні не загальні розмови, а концентрація зусиль на стратегічних пріоритетних напрямках, за реалізацію яких піде рух усіх інших, технологічно зв'язаних процесів реконструкції та економічного підйому.

ПОСЛІДОВНА ПЕРЕБУДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИХ УМОВ ПЕРЕХОДУ ДО РИНКУ

Одночасно із реалізацією державних програм загальнонаціональних пріоритетів необхідно вести послідовно перебудову соціально-економічних відносин на глибоко продумані ринкові засади. Для цього комплекси державних «ринкових» рішень (закони, декрети, постанови тощо) повинні прийматися таким чином, щоб вони, в першу чергу, створювали нормальні ринкові економічні умови для реалізації програм загальнонаціональних пріоритетів і відновлення виробництва. При їх підготовці з «прив'язкою» до реальних умов України мають також активно використовуватись пропозиції і програми вчених і практиків по реформуванню макроекономічного управління і формуванню умов переходу до ринкової економіки.

Оскільки найважливішим і, по суті, єдиним критерієм правильності прийнятих «ринкових» рішень є хід практичної реалізації програм загальнонаціональних пріоритетів та відновлення виробництва, необхідно постійно слідкувати за позитивним і негативним впливом на нього цих рішень і вносити у «ринкові» рішення корективи, спрямовані на покращання всього економічного комплексу ринкових умов реалізації програм і відновлення виробництва.

Важливе значення має формування загальнонаціональних умов переходу до ринкових відносин, яке треба вести по цілому ряду напрямків, головні з яких наступні:

— формування в українському народі розуміння того факту, що Україна має величезний потенціал і при вірно обраній стратегії реформ і підтримці їх народом вона неодмінно стане економічно сильною державою, яка забезпечить достойний рівень життя своїм громадянам. Формування у людей системи цінностей нормальної ринкової економіки, поваги до своєї держави і самого себе як її громадянина, поваги до свободи, незалежності, Закону, власності, особистості;

— проведення розумної політики розподілу доходів, спрямованої на зняття соціальної напруги і великих майнових розшарувань у суспільстві. Відновлення державного контролю над цінами яскраво вираженого суспільного значення. Глибоко продумана, поступова і поетапна приватизація, підготовка кадрів нової (ринкової) формації;

— поступова, продумана реформа монопольної організації виробництва. Закладання сучасних основ управління підприємствами. Поступова розумна конверсія. Послідовна побудова зовнішньоекономічних зв'язків;

— проведення стабілізаційних державних заходів (зменшення бюджетного дефіциту, жорстка бюджетна та антиінфляційна політика тощо). Проведення продуманої регіональної політики, розумної політики заробітної плати.

Україна ніколи не мала власної стратегії економічних перетворень та власної економічної політики. Третій рік йде важкий їх пошук. Одним із елементів цього пошуку є підготовлений нами документ «Стратегія і тактика формування економіки України», головні положення якої викладені у цій статті та на етапі підготовки Плану дій уряду направлені Прем'єр-міністру України. Цей документ не претендує на бездоганність. Та запропонована в ньому стратегія економічних перетворень за умови її підтримки могла б бути збагачена, доповнена і запропонована як основа економічних перетворень.

Інтелектуальний, матеріальний та суто людський потенціал для реалізації запропонованої стратегії в Україні є. Важливо задіяти цей потенціал, згуртувавши його навколо великої мети — побудови сильної, незалежної, ефективно діючої сучасної економіки України.

Народний депутат України, член постійної Комісії Верховної Ради з питань економічної реформи, кандидат економічних наук

Віталій МЕЛЬНИЧУК.

І ПЕРЕФОРМУВАННЯ,

Мафія кинула виклик незалежній Україні. Чим відповідають органи МВС?

- така тема "круглого столу" в редакції

В. Недригайло

Читачі "Голосу України", мабуть, пам'ятають кілька наших публікацій про проблеми Міністерства внутрішніх справ України у боротьбі з організованою злочинністю ("Кому мафія поставить пам'ятник" — 5 листопада 1992 р., "Чи провалиться соціальне замовлення?, або Хто все ж таки правий — Прем'єр-міністр чи генералітет?" — 12 жовтня 1992 р.).

Незважаючи на те, що і громадяни України, втомлені розгулом злочинності, і працівники Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю (ГМРУ "03") позитивно відгукнулися на позицію, редакції, реакція керівництва МВС була неоднозначною. Обговорення цієї проблеми вийшло за міжвідомчі рамки і за нагоди було винесено навіть на парламентську трибуну. Перший заступник міністра внутрішніх справ Валентин Недригайло особисто нам потім пояснив реакцію міністерства таким дипломатичним чином: "Нас,був час, дуже хвилювала позиція газети, коли, м'яко кажучи, нам не зовсім зрозумілими були деякі поставлені питання і критика на нашу адресу, хоча ми народ терплячий, привчений критику сприймати правильно, обов'язково відповідати, як було за старих часів, тощо. А тут ми почали відстоювати свої позиції і бачимо, що нас не зрозуміли, кажуть, що ми виправдовуємося...".

Добре розуміючи, що будь-які непорозуміння четвертої влади — преси — з органами правопорядку завжди на користь п'ятій — мафіозній владі, обидві сторони згадали про старий і надійний спосіб з'ясування стосунків з метою розставити свої крапки над "і" — редакційний "круглий стіл".

Гостями "Голосу України" були: Валентин Недригайло, перший заступник міністра внутрішніх справ України, Олександр Іщенко, заступник міністра — начальник Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю, Михайло Бурлаков, заступник міністра — начальник Головного слідчого управління, Віктор Гвоздецький, начальник Головного управління по захисту економіки від злочинних посягань, Петро Мельник, начальник Головного управління карного розшуку, Михайло Корнієнко, начальник штабу МВС України, Іван Левченко, начальник Центру громадських зв'язків.

Від редакції в бесіді взяли участь головний редактор народний депутат України Сергій Правденко, заступник редактора Борис Сидоренко та інші члени редакційної колегії, оглядачі Леонід Бровченко і Валентин Лабунський, спеціальний кореспондент Анатолій Бень.

У вступному слові генерал-лейтенант міліції Валентин Недригайло коротко розповів про історію створення ГМРУ "03", а потім розгорнулась більш детальна бесіда про проблеми її діяльності.

В.НЕДРИГАЙЛО: Ми, міліція, завжди боролися з груповими злочинами — чи то вбивство, вчинення групою злочинців, згвалтування або хуліганство, чи масові безпорядки. Усе це було зрозуміло. Але з часом з'явилося нове явище — організована злочинна діяльність. У суспільстві з'явилися такі поняття, як мафія, корупція. У Карному кодексі, в наших нормах права цих категорій немає. Але якщо це йде від життя, від народу, то ми прислухаємося, діємо. Результати є. Якщо в 1991 році служба по боротьбі з організованою злочинністю присікла діяльність 260 злочинних угруповань, то в минулому — 469. Але конкретної відповідальності за розкриті злочини, такої, як інші наші служби, вона не несла. Потім підрозділ по боротьбі з організованою злочинністю різко взяв крен у бік сфери діяльності карного розшуку. Карний розшук сам здатен "варити цю кашу", грубо кажучи, а тут йому раптом допомагає підрозділ по боротьбі з організованою злочинністю. Ми помітили цей парадокс. Стався він тому, що коли закладалися основи нових економічних взаємовідносин, надійшла сувора команда згори. Вона йшла аж від Михайла Сергійовича: люди з міліції, не будьте лжеправедниками, не лізьте в кооперативи, не лізьте в спільні, малі підприємства, банки, кредитну систему. Зась! Нехай, мовляв, люди, вільно почуваються, оживляють економіку. Ну, вони й "оживили". Тіньових проявів ставало все більше і більше, і ми просто відстали. Тепер вирішили змінити напрям діяльності підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю. Тобто щоб так, як і скрізь у світі, це були підрозділи по боротьбі зі злочинністю "білих комірців", по боротьбі з економічними злочинами. А біля витоків організації боротьби з організованою злочинністю, пошуків сміливих підходів був начальник УВС міста Києва генерал А.Василишин, теперішній міністр внутрішніх справ України.

О.ІЩЕНКО: Міністр підписав наказ: ми зберігаємо в цій структурі абсолютно все, що було. Вся техніка, всі оперативні напрацювання, всі оперативні масиви, — все залишається. І ще організуємо новий блок підрозділів по боротьбі з чисто економічними злочинами в різних сферах. Міністр прийняв рішення збільшити цю службу втричі порівняно з 1991 роком. Відбувається посилення центрального апарату главку, щоб була можливість обслуговувати кожне міністерство, де, на нашу думку, можуть розвиватися злочинні, криміногенні сходи. Тобто попереджати злочини, порушення, а не констатувати ситуацію. Якби наші оперативники свого часу обслуговували те ж Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків, то сьогодні, можливо, нікого б не заарештовували. Те саме можна сказати і про систему торгівлі, харчову промисловість і тощо. Ми виходимо на обслуговування цієї сфери спільно, звичайно, з СБУ. Будемо обслуговувати і систему банків, у тому числі і комерційні.

Ми гадаємо, що відповідна робота має вестися і на місцях залежно від складності регіону, величини міста, від розвитку економіки. У нас — з вертикальною, абсолютно чіткою схемою: міністр — начальник главку, він же заступник міністра, і на місцях — по горизонталі — ланки будуть підпорядковані начальникам УВС. Йде становлення цієї служби, і треба спиратися на досвід керівників.

В.НЕДРИГАЙЛО: Нині треба бити серйозно. Наприклад, по розгулу злочинності в нашій нафтопереробній промисловості. Явище виявлено. Ліцензії, квотування, хабарі — і втекло 8 мільйонів тонн нафти. Але ж ніхто, крім СБУ, не схопив, не зафіксував. А ми повинні були це зробити в першу чергу. Або візьміть Чорноморське пароплавство. Ніхто зараз не може відповісти, чому два мільярди доларів лежить на рахунках у різних банках світу. І доводять, що це правильно. А один працівник одеського Чорноморського пароплавства на власному рахунку має понад два мільйони доларів, отримуючи "навар" на суму 156 тисяч. Чи нормально це?

О.ІЩЕНКО: Ось які підрозділи ми вводимо додатково: по боротьбі зі злочинністю в банках, у кредитно- фінансовій системі, по боротьбі з корупцією, хабарництвом у міністерствах і відомствах, комерційних структурах, СП, МП, кооперативах, на об'єктах комерційно-страхової діяльності, у сферах зовнішньоекономічної діяльності, аналізу і прогнозування криміногенних явищ в економіці та інші.

П.МЕЛЬНИК: При цьому ми не можемо забувати про рекет, наркобізнес... Тому в Головному управлінні карного розшуку створюємо відділ по боротьбі зі злочинами, що чинять угруповання. Таким чином, утвориться баланс сил і можна буде змінити ситуацію.

Нам треба переформуватися і, як кажуть, — в бій.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — СПРАВА ДОБРА, АЛЕ...

"Голос України": Чи не вважаєте ви, що міліції в роботі заважає певна її залежність від місцевих владних структур? Чи не краще було б сьогодні тому ж начальнику райвідділу почуватися незалежним — не просити ні квартиру, ні машину, ні запчастини, ні бензин. Є, наприклад, квота, і ні перед ким не треба знімати капелюха. Ми говоримо про незалежність правоохоронних органів у цілому: і суду, і прокуратури, і міліції...

В.НЕДРИГАЙЛО: Ви абсолютно праві. Така постановка питання, звичайно, кожному імпонує. Так має бути. А ось у самій боротьбі зі злочинністю ми повинні спиратися на всі складові нашого суспільства. А створити таку опору можуть лише органи місцевої влади: адміністрація Президента, Ради. Я від такої опори не відмовився б. Потрібно думати і про координацію діяльності правоохоронних органів. Можливо цю роль могли б взяти на себе органи прокуратури. Така практика мала місце.

М.БУРЛАКОВ: У перспективі держава буде змушена перейти до суто вертикальної структури побудови органу по боротьбі з мафією і корупцією. Тоді можна виявляти корупцію у будь-яких ешелонах влади. Сьогодні, у принципі, неможливо ефективно вести боротьбу з організованою злочинністю і без спеціального прокурора, який би один міг бути посвяченим у наші таємниці і вирішувати оперативно питання, давати санкції та інше. Справа ця не нова, такі невеликі прокурорські структури у нас існували, вони обслуговували об'єкти ВПК.

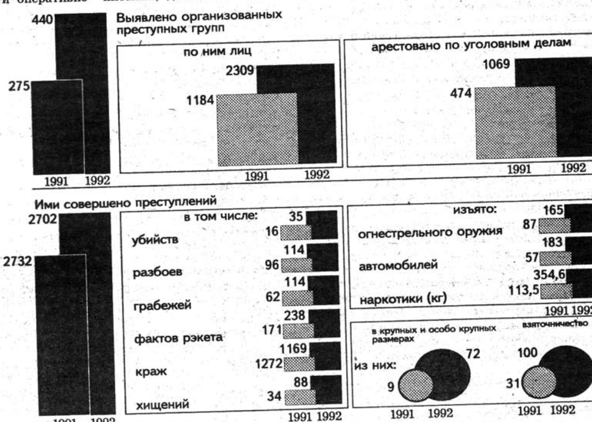
"Голос України": Питання, якщо дозволите, до Олександра Михайловича Іщенка. Деякі працівники вашого управління, низові працівники кажуть, що вони раніше були незалежні від місцевої влади. Зараз, у зв'язку з перетвореннями, стверджують, що стали більше зазнавати телефонного права на місцях, більш залежні від обласного керівництва, УВС і тощо, і що це, загалом, роботу не поліпшує. З другого боку, деякі офіцери цієї служби вважають, що використання іншими службами на місцях їхньої інформації може призвести до її втрати.

О.ІЩЕНКО: Я зовсім недавно очолив цю роботу. Але вже зустрівся з працівниками шостої служби і служби захисту економіки двадцяти областей.

Наша біда, звичайно, в тому, що досі мусуються ці чутки. Почув дехто на місцях, що сьогодні доведеться конкретно відповідати за результати роботи, ось і занепокоїлися. Я не кажу, що легко було розкривати ті сотні злочинів, які вони розкрили. Але це, в основному, була боротьба не з організованою злочинністю, а з груповою... А зараз — справи більш серйозні. Вже згадувалося, що у багато які сфери нам було заборонено втручатися. Так, нас могли до банку й не пустити. Але є Закон про міліцію, де є дуже хороша для нас стаття 11 (пункт 24), яка дозволяє нам діяти скрізь. Тому я інструктував своїх підлеглих: є Закон про міліцію, отже, йдіть і виконуйте. У зв'язку з тим що багато хто на місцях саме так питання не ставив, ми дещо і провалили. За останній місяць ми підписали чимало серйозних документів організаційного плану. Будемо оперативними методами обслуговувати банки. Країна вже втратила мільярди. На рівному місці, без особливих зусиль меткі молодики стали мільярдерами. За їхньою спиною, на наш жаль, хтось стоїть.

...І ПРЕМ'ЄР СКАЗАВ: ТА ЦЕ Ж МАФІЯ

"Голос України": Не хотілося б, щоб наша розмова точилася лише навколо проблем служби по боротьбі з організованою злочинністю. Адже вони були лише приводом для появи в нашій газеті відомих вам гострих публікацій. Причини ж в іншому. Побутує думка, що першим про існування в Україні п'ятої, мафіозної, влади публічно заявив Прем'єр-міністр Леонід Кучма, а в той же час

правоохоронні органи про це мовчали. Ознайомившись з кількома останніми повідомленнями про засідання колегії МВС, інші заходи, ми не відчули прямої занепокоєності появою у країні мафії.І те, що лише тепер керівництво МВС вирішило в кілька разів посилити шосту службу, побічно це стверджує...

О.ІЩЕНКО: Не думаю, що ви знайомі зі всіма нашими документами. Тому що існують цілком таємні, які ви не могли читати. В них — і стурбованість, і все є. Стосовно збільшення служби, то це не простий процес. У нас немає підготовлених кадрів. А головне, немає грошей. Дали штати, і ми приступили до комплектації.

В.НЕДРИГАЙЛО: Майте на увазі, що за-нами. Воно має стати на ноги, і його треба підтримувати. І коли воно зміцніє, тоді, виходячи з обставин, можливо, і відокремиться від системи МВС, СБУ. В деяких країнах уже існують, наприклад, слідчі комітети. Але це не простий процес.

Потім, звичайно, має бути загальнонаціональна програма боротьби зі злочинністю. Вона є, але куца, в основному розрахована на сили міліції. А треба залучити до сфери боротьби з організованою злочинністю всі державні структури, а головне — наших громадян. Щоб кожний громадянин вніс свою частку.

І.ЛЕВЧЕНКО: Відродження нашої національної духовності неможливе без відрод-

М.КОРНІЄНКО: Нам треба скоординувати зусилля. Ми раді, що Верховна Рада створила тимчасову Комісію по боротьбі з організованою злочинністю.

О.ІЩЕНКО: Насамперед Верховна Рада має прийняти поправки до законів, усунути ті лазівки, якими користуються нечесні громадяни. До тих пір поки вона цього не зробить, ми просто не зможемо нічого змінити. Бачимо: вивозять метал чи сировину. Перевіряємо: усе законно, є ліцензії. А візьміть малі підприємства! Запитую оперативника: скільки у цього заводу малих підприємств? Виявляється, двадцять! Як реалізує завод продукцію? Через малі підприємства. А хто в малих підприємствах? А ось саме ті люди, які користуються і телефонним правом, і всіма іншими.

М. Бурлаков

В. Гвоздецький

О. Іщенко

І БИТВА

КРУГЛИЙ СТІЛ "ГОЛОСУ УКРАЇНИ"

М. Корнієнко

П. Мельник

І. Левченко

ява Леоніда Даниловича грунтується на матеріалах СБУ і МВС. Переглянувши їх, він сказав: та це ж мафія...

"Голос України": Але якщо МВС і раніше інформувало вище керівництво країни про все, що сьогодні відомо народові України, то, на вашу думку, чому на узагальнення, прогнози спеціалістів не було адекватної реакції?

В.НЕДРИГАЙЛО: Скажу ще раз, Президента, уряд, Верховну Раду ми інформували постійно. Крім оперативних зведень, на їхні столи лягають доповіді про явища, тенденції. Хоча конкурувати в цьому з СБУ нам важко, оскільки там є потужні аналітичні підрозділи. Леонід Данилович — людина від землі, він швидко приймає рішення. Інший, можливо, відправив би на експертизу, проявив обережність, став би зайвий раз радитися... А він сказав усе, як є. І люди зрозуміли.

"Голос України": Скажіть, будь ласка, якщо не секрет, Леонід Кучма викликав до себе вищий генералітет МВС і ставив певне завдання. Як би ви охарактеризували його вимоги в цьому плані до вас, до МВС?

В.НЕДРИГАЙЛО: Я сказав би, що його вимоги нам зрозумілі. Вони безкомпромісні. Перше і найголовніше - - визначитися з явищем, причинами, які можуть породити особливо тяжкі злочини, тощо. Ми прогавили зародження злочинності в кооперативах, малих підприємствах, в міжнародній діяльності. Прем'єр — людина пряма, відкрита і, ще раз повторюю, дуже бойова. І це нам імпонує, тому що в міліції служити без цих якостей, я сказав би, неможливо.

"Голос України": Існує думка, що сьогодні Україні найбільше заважають дві речі: перша — мафія, організована злочинність, а друга — консерватизм наших керівників. Поки підрозділи міліції, СБУ перебудовуються, чи не час Президентові висунути програму боротьби з організованою злочинністю, створити солідне національне бюро, яке поведе безкомпромісну боротьбу з організованою злочинністю по всьому фронту. Чи для цього достатньо ваших сил?

В.НЕДРИГАЙЛО: Те, що ми створюємо на даному етапі, ми б хотіли назвати національним бюро по боротьбі з економічними злочи-

ження непримиренного ставлення до злочинців, що підривають нашу державу. Це основа основ. Необхідне послідовне інформування громадськості про боротьбу зі злочинністю, про діяльність органів внутрішніх справ у цілому.

З цією метою в МВС створено спеціальну службу — Центр громадських зв'язків, яка через засоби масової інформації, за допомогою трудових колективів, громадських організацій намагається пробуджувати, виховувати у наших співвітчизників почуття громадянського обов'язку у боротьбі зі злочинністю. І ми вас просимо у цій справі нам допомогти. Саме через висвітлення на сторінках газети об'єктивної, правдивої інформації про діяльність правоохоронних органів нашої країни. Ми готові до такого предметного співробітництва з журналістами.

В.ГВОЗДЕЦЬКИЙ: Зараз головне — підібрати кадри, розставити, затвердити всі ефективні дійові структури. Ми розробляємо питання про інститут радників у нашій системі. Тому що ми зі своєю юридичною освітою відстаємо в оцінках економічних явищ. Тому послали наших офіцерів вчитися в школу менеджерів. Залучаємо до роботи і докторів наук, і кандидатів.

ПЕРШИЙ "ТАЙМ" МИ ВЖЕ ПРОГРАЛИ...

"Голос України": Сьогодні можна констатувати, що перший бій мафії ми всі уже програли, надавши можливість різним "наперстникам", "кидалам", рекетирам, ділкам тіньової економіки та іншим накопичити так званий початковий капітал і "відмити" його за допомогою різних кооперативів, СП, банків... Наближається другий бій — приватизація. Чи готові ми до неї?

О.ІЩЕНКО: Скажу так: до цього другого бою ми готові і не готові. Закону про приватизацію ще немає, є поки що розмови про приватизацію, а на місцях, як свідчать наші оперативні джерела, ділки вже готові все "прихватизувати", розтягнути, вже ділять, що кому. Треба думати над тим, як би й тут нас не обійшли.

Ось якраз вони і створюють організовані групи, вишукуючи лазівки в законодавстві.

О.ІЩЕНКО: А як цей ринок діє? А можливо, це базар?

В.ГВОЗДЕЦЬКИЙ: Хто за чотири місяці може заробити мільйон? Дружина директора Кременчуцького нафтопереробного заводу. Беруть позичку, будують на території Дніпропетровської області бензоколонку для дружини начальника, туди з заводу перекачують пальне. Тільки но їх прихопили, вони швиденько розбіглися. У кожного на ощадній книжці вже по мільйону.

"Голос України": А ви по лінії МВС подавали до Верховної Ради відповідні пропозиції для прийняття поправок?

О.ІЩЕНКО: Пропозиції вже давно там. Їх треба приймати. І швидко. Друге, потрібно прийняти чи зміни до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів, які ми напрацювали і передали Верховній Раді. А візьміть наше матеріально-технічне забезпечення. Нам щось дають, виділяють гроші. Але чи достатньо цього? Адже ми їздимо на "Волинянках". Їх у нас називають — "смерть мафії". А мафіозі — на "Тойотах".

"Голос України": Для боротьби з організованою злочинністю нема основи основ — відповідного закону. Деякі автори такого законопроекту стверджують, що з урахуванням небезпеки, котра насувається на наше суспільство, його було оперативно розроблено вже до травня 1991 року. Але на одному з пленарних засідань Верховної Ради голова парламентської комісії Ярослав Кондратьєв сказав, що на розгляд Верховної Ради проект не поданий і сказав, що винних в цьому осіб з правоохоронних органів слід притягти до суворої відповідальності. То все ж таки, де цей законопроект, хто гальмує його прийняття?

М.БУРЛАКОВ: Ми не перші, хто опинився в такому безглуздому стані. В Америці цей закон розробляли 14 років. І ми залучали спеціалістів Інституту держави і права, юридичної академії з Харкова, юридичного факультету Київського університету, співробітників СБУ, прокуратури, Верховного Суду, творчий колектив на чолі із заступником міністра Чистяковим. Плідно працювали, створили перший варіант цього закону. Його покритикували. Готовий черговий варіант, що знаходиться в комісіях Верховної Ради. Звичайно, він теж має чимало огріхів. Але потрібна основа. Багато в чому він є оціночним до тих норм, які потім потрібно внести до Кримінально-процесуального кодексу. Під приводом недосконалості його повертають, критикують. Ми беремо під козирок... Але з іншого боку постає питання: комусь це потрібно?!

"Голос України": Для того, щоб зберегти нашу незалежність, потрібно кинути всі сили і засоби на боротьбу з мафією, злочинною діяльністю. Зрозуміло, що для цього потрібні дуже великі гроші. Чи виходили ви з пропозицією до уряду, Президента перерозподілити для цієї мети кошти, які сьогодні виділяються Міністерству оборони, Національній гвардії. В Україні склалася така ситуація, коли їй потрібні не парадні військові формування, а ефективні структури. Чи не час перетворити Національну гвардію на внутрішні війська і залучити їх до боротьби зі злочинністю?

В.НЕДРИГАЙЛО: Пам'ятаєте, у якому стані була наша армія, коли ми проголосили незалежність? Україні були потрібні власні збройні сили. І Верховна Рада вчинила вірно, створивши на основі внутрішніх військ Національну гвардію.

Звичайно, МВС втратило 5 тисяч чоловік, залишилося без моторизованих частин. Незабаром ми відчули це дуже гостро і звернулися до Президента, Голови Верховної Ради, які нас зрозуміли. Президент через Кабінет міністрів повернув нам 5 тисяч чоловік штату. Але ж цього мало. До Національної гвардії відійшли і наші військові містечка, які нам дуже потрібні. Ви знаєте, що ми давно порушили питання про допомогу міліції з боку Національної гвардії і свого все ж таки домагаємося, хоча деякі народні депутати і дорікають нам тим, що буцімто ми хочемо розвалити Національну гвардію. Розумієте, ми теж за те, щоб замість гвардійців-солдат наші вулиці патрулювали професіонали-міліціонери, з яких можна спитати за найвищими мірками. Але де сьогодні таких узяти?

МВС завжди, в усі часи, боролося за своє виживання, шукало шляхи поліпшення свого матеріального становища. Ми і сьогодні не сидимо, склавши рук. Ось знайшли спільну мову з Міністерством оборони і вдячні міністрові Костянтину Морозову за те, що виділив нам мільйон штук патронів, які в нас закінчилися, 15 тисяч пістолетів. Шукаємо й інші шляхи, зокрема, отримали від ізраїльтян пропозицію придбати відомий в світі могутній пістолет "Узі", який, до речі, винайшов автор київського походження.

"Голос України": В закордонних засобах масової інформації з'являються статті про те, що країни СНД, в тому числі й Україна, є для ділків наркобізнесу одним із найбільших у світі центрів з відмивання грошей, а також, що від нас іде й експорт найманих вбивць. Хотілося б знати вашу думку з цього приводу.

П.МЕЛЬНИК: Спільно з польською поліцією ми зараз займаємося розслідуванням справи про вбивство, яке скоїв на території Польщі наш громадянин з Вінниці. Звичайно, ми маємо і багато інших фактів правопорушень наших громадян в Польщі та в інших країнах.

В.НЕДРИГАЙЛО: Те, що нашої злочинності боїться західний світ — це правда. Нещодавно я побував у Штутгарті. І коли німецька поліція знайомила мене з різними таблицями боротьби із злочинністю, я побачив, що червоним кольором виділено дані про злочини, скоєні жителями східних регіонів.

Правда, я в свою чергу назвав цифри злочинів, скоєних в Україні іноземними громадянами. Вони теж не маленькі. І ми знайшли спільне розуміння проблеми.

"Голос України": Гадаємо, що після цієї зустрічі ми з більшою симпатією будемо писати про діяльність органів внутрішніх справ і кваліфікованіше критикувати, якщо трапляться відповідні факти. Загалом, будемо співробітничати активніше, з більшим розумінням.

Не зайве підкреслити, що з усіх українських міністерств ви перші прийшли до нас на бесіду за "круглим столом" і гадаємо, що це не остання така наша зустріч. Дякуємо.

Звичайно, цих кількох годин для такої серйозної розмови було замало. Не всі підготовлені редакцією питання були задані, не всі аргументи вдалося висловити нашим гостям і таким чином поставити крапки над усіма "і". Та і не все сказане вмістилося на одному газетному розвороті.

Але ж на цьому в нашому діалозі ми крапку не ставимо. Очевидно, своїми міркуваннями щодо цих проблем виявлять бажання поділитися й працівники міліції з місць. Редакція буде рада їхнім листам. Адже у нас багато чого спільного. І не лише біди ("У вас немає патронів, у нас немає паперу"), не лише один головний ворог — злочинність, мафія. У нас головне спільне — незалежна Україна. І заради неї варто працювати разом.

Фото Сергія Ковальчука.

Експрес-інформація

ЗАТЯГНІТЬ ПАСКИ, ПАНОВЕ!

З першим після інаугурації, телевізійним зверненням до громадян США виступив Президент країни Б. Клінтон. Він повідомив про майбутні підвищення податків та скорочення бюджетних витрат. За планом Президента, 70 відсотків додаткових податкових надходжень стягуватиму з американців, котрі мають доход більш як 100 тисяч доларів на рік. Про конкретні заходи зі скорочення бюджетних витрат Б. Клінтон має повідомити сьогодні на спільному засіданні палат конгресу США.

З ГАЗОМ З'ЯСУВАЛИ. НА ЧЕРЗІ — МІНІСТРИ

Шоста сесія Верховної Ради Вірменії розпочала роботу в Єревані. Відкриваючи її, глава парламенту Б. Араркцян повідомив, що ділянку газопроводу, яка пролягає територією Грузії і яку недавно висадили в повітря, відбудовано і газ почав надходити до Вірменії.

Як повідомляє агенція «Іпринда-Подія», на цій сесії планується призначити новий Кабінет міністрів республіки.

ТРИСТОРОННІЙ ОБМІН

полоненими між мусульманами, хорватами та сербами вдалося організувати у Боснії міністрові охорони здоров'я та в гуманітарних справах Франції Б. Кушнеру. За його словами, свободу отримають понад 200 полонених. Контроль над обміном здійснюватимуть посол Франції та спеціальний представник ЄС. Водночас Президенти Франції Ф. Міттеран і США Б. Клінтон у телефонній розмові узгодили подальші заходи з відновлення миру в Боснії і Герцеговині.

ВСЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ПІВДНЯ

Ситуація в зоні осетино-інгуського конфлікту останнім часом істотно не змінилася. До району надзвичайного стану прибув призначений заступником глави тимчасової адміністрації генерал-полковник Ю. Шаталін. Він заявив, що мир і злагода в Росії залежить від становища на її південних кордонах, зокрема від врегулювання осетино-інгуського конфлікту.

СТВОРЮЮТЬ СИСТЕМУ ЗАХИСТУ

Питання незаконної імміграції з держав Східної Європи обговорюють на дводенній конференції в Будапешті міністри внутрішніх справ 35 європейських країн. Передбачається, що учасники зустрічі розглянуть загальну для всієї Європи систему протистояння незаконній імміграції. Йдеться про спільний прикордонний контроль, обмін інформацією, а також про єдину систему покарання контрабандистів, які переправляють людей через кордон.

НЕ З ТОЇ КАРТИ ХОДИТЕ

У намаганні «розіграти аджарську карту» звинуватив «реакційні сили Росії» глава Грузинської держави Е. Шеварднадзе. В інтерв'ю національному телебаченню він назвав небезпечними заяви деяких російських засобів масової інформації про входження аджарської автономії на півдні Грузії у сферу геополітичних інтересів Росії. Е. Шеварднадзе також спростував повідомлення про намір грузинського керівництва усунути Голову Верховної Ради Аджарії А. Абашидзе та відкрити в автономії «другий фронт».

ПЕРШІ ВІЗИ — ДО США

Від сьогодні посольство США в Казахстані видає неімміграційні візи громадянам республіки. Американська дипломатична місія почала це робити першою серед інших, які працюють в Алма-Аті.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Напередодні візиту

БУДЕ НАД ЧИМ ПОПРАЦЮВАТИ

На третю декаду лютого запланована робоча поїздка урядової делегації України на чолі з Прем'єр-міністром Л. Кучмою по республіках Середньої Азії. У ході переговорів у столиці Киргизстану Бішкеку, як очікується, мова піде про відновлення та розвиток зв'язків між обома республіками в різних галузях народного господарства — перш за все в промисловості, сільському господарстві, охороні здоров'я, торгівлі та інших. За підсумками зустрічей не виключено підписання документів, які створять реальну основу для подолання багатьох сьогоднішніх проблем в економічному співробітництві.

У міністерствах і відомствах Киргизстану вже розгорнулась підготовка до того, щоб майбутні переговори стали максимально результативними. З цією ж метою в республіці нині перебуває повноважний представник Киргизстану в Україні Улукбек Чиналієв.

У Киргизстані розвиткові дружніх відносин та багатосторонніх зв'язків з Україною звичайно приділяють особливу увагу. І справа не тільки в тому, що на українській землі сьогодні постійно проживає 3 тисячі киргизів, близько 200 вчиться там у вузах, проходить стажування в науково-дослідних установах. У свою чергу, 130 тисяч українців є частиною населення Киргизстану. Історія відносин двох народів має глибоке коріння. Перші українські поселення з'явилися в Чуйській і Талаській долинах Киргизстану ще задовго до столипінської реформи. Переселенці і їхні нащадки внесли свій вклад у розвиток народногосподарського комплексу країни. А в роки війни на киргизькій землі розмістились деякі промислові виробництва, евакуйовані з України. Головне з них — виробниче об'єднання «Верстатобудівний завод імені Леніна» — згодом перетворилося на одного з флагманів республіканської промисловості і традиційно постачає в Україну електродеталі, магнітні та автоматичні пускачі, патрони для токарних верстатів. Відома в Україні продукція і Бішкекського заводу сільгоспмашин — єдиного в колишньому СРСР виробника прес-підбирачів для сільського господарства.

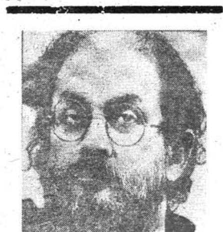
Сьогодні багато колишніх зв'язків порушено. Їх треба налагоджувати заново. Та, крім цього, з'явилось і немало інших галузей партнерства. На думку Улукбека Чиналієва, це могли б бути спільна розробка у Киргизстані корисних копалин, зокрема кольорових металів, співробітництво в освоєнні гідроресурсів республіки, реалізація проектів у сільському господарстві. Про це й піде мова в ході майбутнього візиту.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

СТРІЛУ ВИПУЩЕНО

Долі

За чотири останні роки він півсотні разів змінював помешкання, до сьогодні не відповідає на телефонні дзвінки, ніколи не виходить сам на вулицю, майже не спілкується зі своїм 14-річним сином від першого шлюбу. Щороку з власної кишені йому доводиться платити агентам британських спецслужб 100 тисяч фунтів стерлінгів за те, щоб вони охороняли його і вдень, і вночі.

Він — це Салман Рушді, англійський письменник, засуджений заочно іранськими властями до кари на смерть за його роман «Сатанинські вірші». Роман, у якому він, на думку правовірних мусульман, жахливо образив їх, висміявши Аллаха і Коран.

Звичайно, таке животіння у підпіллі остогидне будь-кому. Несподівано С. Рушді в інтерв'ю англійській газеті «Індепендент» з сумом сповістив: «Мою долю розбито назавжди. Єдине, про що мрію, так це про те, щоб мене остаточно не приперли до стіни». А мрію цю ой як важко буде втілити в життя. Гроші та й терпіння закінчуються. Іранські керівники днями ж знову заявили, що «стріла, випущена у вірному напрямку, зрештою досягне своєї мети». А мета ця — життя людини, письменника, який насмілився по-своєму трактувати священну книгу однієї зі світових релігій.

Ігор ГРУШКО.

КАРПАТСЬКИЙ ЄВРОРЕГІОН — ЩО ЦЕ ТАКЕ?

Подробиці

Як уже повідомлялося, минулої неділі у старовинному угорському місті Дебрецені міністри закордонних справ Угорської Республіки, Республіки Польща і України скріпили підписами Декларацію про співробітництво народів Карпатського єврорегіону, в якій висловлюється підтримка створенню такої асоціації. Представники ряду прикордонних областей, воєводств і округів Угорщини, України, Польщі та Словаччини прийняли Статут цього міжрегіонального формування. Як спостерігачі на церемонії були присутні представники Румунії.

Ідея створення єврорегіонів не нова. Вона виникла в Західній Європі після другої світової війни як результат пошуку ефективних способів запобігання подібним руйнівним конфліктам і з метою замінити ворожнечу між народами взаємним співробітництвом. Прикладом такого єврорегіону може бути «Регіо» — географічний простір, який охоплює частини території Швейцарії, Німеччини і Франції. Тут погодились координувати свою діяльність у різних сферах.

Внутрірегіональні зв'язки на території зони Карпатських гір, як офіційні, так і неофіційні, традиційно по суті були двосторонніми. До 1989 року вони зводились до наслідування моделі, встановленої в рамках Ради Економічної Взаємодопомоги. Зараз склалися сприятливі умови для розвитку багатосторонніх зв'язків. З допомогою інституту досліджень «Схід—Захід», фонду Сороса при підтримці різних інших міжнародних організацій проект створення Карпатського єврорегіону набув конкретних рис. У його реалізації з української сторони активну участь брали органи місцевої влади і держадміністрація Закарпатської області.

Вітаючи учасників нинішньої зустрічі в Дебрецені, міністр закордонних справ Угорської Республіки Геза Єсенські, міністр закордонних справ Республіки Польща Кшиштоф Скубішевський, генеральний секретар Ради Європи Катрін Лялюм'єр та інші офіційні особи підкреслювали важливість створення першого єврорегіону у Східній Європі. Кордони повинні бути не розділяючим, а об'єднуючим фактором. Карпатський єврорегіон може стати добрим прикладом для народів колишньої Югославії, де не припиняються міжнаціональні конфлікти.

Ми бачимо у новій структурі шлях до взаєморозуміння, довір'я, добросусідства і партнерства, сказав у своєму виступі міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. Вона дає змогу зв'язувати урядові структури з місцевими і, в кінцевому підсумку, допомагати в побудові мирного майбутнього нашого європейського континенту.

Українська делегація, наша держава, відзначив Анатолій Зленко, бачать Карпатський регіон саме в тому географічному розумінні, яке склалось на сьогоднішній день. На думку міністра, до місцевих структур, які увійшли до єврорегіону, можуть приєднуватися й інші. Щодо України, то це можуть бути Львівська, Чернівецька та Івано-Франківська області. Їх входження збагатило б роботу асоціації.

На зустрічі в Дебрецені відзначалось: Карпатський єврорегіон не є наднаціональним органом. Документи асоціації набирають чинності після схвалення їх урядами країн-учасниць.

Анатолій ГРИГОР'ЄВ, спеціальний кореспондент Укрінформ.

Дебрецен — Київ.

Власкори повідомляють

Мінськ

ПОРТРЕТИ З ВИДАМИ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ

Неофіційне повідомлення про можливе введення ближчим часом національної валюти Білорусі викликало великий інтерес у населення республіки. Хоча підтвердження з боку властей немає, люди сприйняли новину як сенсацію. А я для уточнення і роз'яснення вирішив звернутись до Національного банку.

Заперечувати можливість появи незабаром справжніх білоруських грошей там ніхто не став. Та не почув і підтвердження цієї інформації. У всіх кабінетах НБ відповідали приблизно так: «Я не маю повноважень».

В той же час окремі видання вже сповістили, що в Мюнхені почали друкувати гроші і перший номінал навіть готовий до випуску в обіг. Зразки банкнот були затверджені на закритому засіданні Президії Верховної Ради республіки в серпні 1992 року. Там же затвердили і назву валюти — «рубель». За форматом він приблизно з німецьку марку. На одному боці банкноти залежно від номіналу будуть зображені портрети відомих білоруських діячів: Тьотки, Купали, Коласа, на зворотному — пам'ятки архітектури Республіки Білорусь.

Віктор ХОРОШКО.

Кишинів

У ГОСТЯХ КОРПУС МИРУ І ВІЙСЬКОВІ

Угоду між США та Молдовою щодо програми діяльності у республіці американського Корпусу миру підписали нещодавно в Кишиневі міністр закордонних справ Молдови Ніколає Ціу та посол США в республіці Мері Пендлтон. За словами американського посла, на початку літа прибудуть перші 25 добровольців. Вони викладатимуть тут англійську мову. А через рік прибуде нова група добровольців, вже для допомоги у розвитку сфери малих підприємств.

Водночас із добровольцями Корпусу миру зі США в Молдові працюватиме військова делегація з Великобританії. Метою її спеціалістів є контроль за здійсненням міністерством оборони Молдови Віденської угоди 1992 року щодо використання звичайних озброєнь в Європі, а також проведення практичних занять з офіцерами національної армії, котрі в найближчий час стануть інспекторами у цій галузі. Перше заняття відбудеться в артилерійській бригаді, що дислокується у місті Унгени.

Світлана ЧАЛА.

ВІДРЯДЖЕННЯ НА ВІЙНУ

З «гарячих» точок

Відбулася ротація складу українського батальйону миротворчих сил ООН у колишній Югославії. Незадового перед цим у Сараєві побував журналіст Дмитро Шкурко.

Через збіг обставин ми вилетіли до Сараєва на день пізніше від визначеного терміну. І вже знали, що в час нашої попередньої домовленої посадки кулеметною чергою було пробито французький літак. На щастя, обійшлося без жертв. Але, чесно кажучи, усвідомлювати, що ці кулі мали потрапити саме в нас, було не дуже-то приємно.

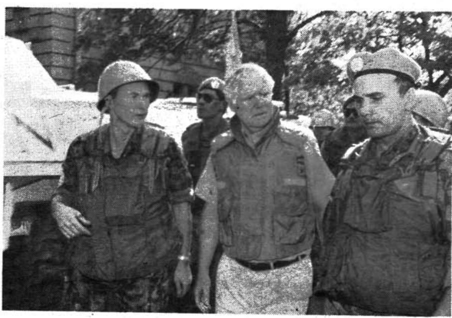
Наш літак торкнувся бетону й «побіг» уздовж злітно-посадкової смуги. Ми, члени делегації, до складу якої входили працівники Міністерства оборони та Міністерства закордонних справ України, допомогли один одному зручніше припасувати бронежилети, наділи й зробили крок у незвично тепле повітря Адріатики.

ЩЕ НЕ ПУСТЕЛЯ, АЛЕ...

Кілька місяців тому я вже побував у Сараєві і на власні очі міг зіставити руйнівні зміни. Ми їхали дорогою, що практично являє собою лінію фронту. Обабіч — шпалери колючого дроту загорож. Стає дико від самої думки, що все це відбувається в ще недавно мирному й прекрасному місті.

Хтозна, якби не допомога ООН, можливо, воно вже перетворилося б на мертву пустелю. Як це не парадоксально, але саме в цих нелюдських обставинах так глибоко починаєш усвідомлювати зміст і вищість вислову «загальнолюдські цінності». Принцип, якому й відповідає місія «голубих касок» ООН.

Ще кількасот метрів, поворот — і зненацька ми опиняємося на території казарм Тіто — військового містечка, де квартирує українсь-

кий батальйон. Одразу впадає в око безлюддя. Після того фатального випадку, коли снайперська куля обірвала життя прапорщика Солохіна, а місце розташування батальйону було піддане жорстокому мінометному обстрілу, ніхто не ризикує залишати казарми без нагальної потреби. Хоча часом і стіни — слабкий захист.

Четвертий поверх однієї з казарм внаслідок обстрілу повністю зруйнований. Поряд — обгорілі вантажівки. Жодну з них не вдалося врятувати, коли від величезної температури почали вибухати паливні баки. Ще один сумний пам'ятник—бронетранспортер, який підірвався на міні. Під час того вибуху один солдат загинув, троє були важко поранені. Яка жорстока, ні з чим не зрівняна ціна.

ОСОБЛИВОГО НІЧОГО — ТІЛЬКИ СТРІЛЯЮТЬ

Будь-яка військова частина починається з чергової служби. Український батальйон у Сараєві — не виняток. Сюди, на черговий пункт, надходить уся інформація. Мені пощастило. **З помічником чергового по батальйону Самвелом Акопяном ми познайомилися ще в Києві. Тож без зайвих формальностей одержую інформацію: за час чергування нічого особливого не трапилося. Щоправда, о третій — о пів на четверту з автоматної зброї було обстріляно вартових. Але хлопці, навчені досвідом, устигли сховатися. Об одинадцятій було здійснено вогневий наліт. Одна міна розірвалася біля казарми. Чотири лягли недалеко від автопарку, поранивши там рядового Шипунова, на щастя, легко. За якийсь час у канцелярії я бачив його каску, пробиту осколком. А потім розмовляв із самим Валентином, вісімнадцятим пораненим із складу українського батальйону.**

— У парку розірвалась одна міна. Там були в наряді наші хлопці. І я побіг перевірити, чи нічого не трапилося. Та за мить пролунав другий вибух. Мені пробило каску. Кров пішла...

Як усе трагічно просто й непередбачено... Хлопець дивом залишився живим. Тому, що був у касці. Тому, що встиг пригнути голову. Тому, що встиг сховатися за п'ятитонним металевим контейнером. Осколок пробив дірки завбільшки з п'ятак в обох стінках контейнера (!), у касці (!) і прослизнув над головою, ледь-ледь зачепивши шкіру. Народився в сорочці,— кажуть саме про такі щасливі випадки.

Усміхнулася доля в подібному випадку і старшому прапорщикові Олександрові Шишкову, старшому технікові роти, якого лише контузило. Про багато що міг би розповісти старший прапорщик. Зокрема, про те, якою ціною вдається підтримувати БТРи на ходу. Коли не вистачає запасних частин для ремонту, часу і просто рук і лагодити техніку доводиться на «свіжому повітрі» під постійною загрозою для життя: бо стріляти можуть будь-коли й з будь-звідки. Але факт залишається фактом: від часу розквартирування батальйону в Сараєві жоден з БТРів не вийшов з ладу з технічних причин. Скільки життів це врятувало...

(Далі буде).

Обережно, дезинформація!

ЛЯКАТИ— СПРАВА НЕХИТРА,

або ЯК ХОЧЕТЬСЯ, ТА НЕ ВДАЄТЬСЯ НАВЕСТИ «ЛАД» У ХАТІ СУСІДА

Брифінг для українських і зарубіжних кореспондентів провів учора прес-центр Міністерства закордонних справ України. Цього разу темою обговорення стала чергова дезинформація щодо подій в нашій республіці. Йшлося про публікацію в газеті «Известия» під назвою «На ракетных шахтах Украины зреет второй Чернобыль». Коротко про зміст статті.

У ній говориться, що в ракетних військах стратегічного призначення, розміщених на українській території, не забезпечено належних умов для зберігання ядерних боєзарядів, зірвано терміни проведення планових регламентних робіт на пускових установках, а три стратегічні ракети, що перебувають на бойовому чергуванні, взагалі несправні вже протягом двох місяців і т. ін. Тим часом Міністерство оборони України не може знайти коштів, щоб оплатити підприємствам як власного військово-промислового комплексу, так і підприємствам в інших державах СНД замовлення на виготовлення запасних частин, приладів і технічних систем, які потребують заміни. Словом, говориться далі в статті, такого безладу не було в жодній армії світу з дня появи ядерної зброї. Автор робить висновок: мовляв, політика для деяких державних діячів стала вищою за ядерну безпеку.

Схоже, що автору матеріалу виявилося замало відповіді начальника озброєння Збройних Сил України генерал-лейтенанта Івана Олійника, який відмовився коментувати плітки. Пропонуємо до уваги думку з цього приводу начальника центру адміністративного управління стратегічними ядерними силами Міністерства оборони України генерал-лейтенанта Олексія Крижка, який взяв участь у брифінгу.

За його словами, в української сторони виникає здивування: в той час, коли відбувається переговорний процес щодо згаданої теми (із зрозумілих причин у ньому є моменти конфіденційності), з'являються публікації, які не сприяють розв'язанню проблеми. Газетна площа у цій ситуації не може замінити столу переговорів, а лише зашкодить їм. О. Крижко також повідомив, що уряд України виділив необхідні кошти для підтримання в належному стані пускових ракетних установок. Терміни обслуговування ракетних комплексів переносяться лише в допустимих межах. Він додав, що це викликане неритмічністю поставок комплектувальних у першу чергу заводами Російської Федерації. До речі, замовлення давно оплачені, затримка лише у їх виконанні.

«Складається враження,— сказав генерал-лейтенант,— що така технічна політика Росії спрямована на дискредитацію Збройних Сил України».

Від себе додам, що своє резюме автора «Известий» «про політичну волю» висловив перед розглядом в українському парламенті договорів СТАРТ-І і про нерозповсюдження ядерної зброї.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

У сусідів

Україністика в Угорщині

Кафедру української та русинської філології створено у ніредьгазькому педінституті ім. Дьордя Бешенеї. Ініціатором її заснування та першим завідуючим став відомий науковець професор Іштван Удварі — голова Асоціації україністики Угорщини. До речі, саме його перу належить понад 30 статей про письменників нашої держави, які вміщені в тринадцятому та чотирнадцятому томах угорської «Енциклопедії світової літератури», що вийшли з друку торік.

Окремі українські науковці досить негативно зустріли у назві кафедри словосполучення «українська і русинська філологія», вбачаючи в ньому «сепаратистське» спрямування. Сам Іштван Удварі роз'яснює свою позицію так.

— Якщо існує явище — обов'язок науковців вивчати його. Русинство як явище існує понад століття. Ігнорувати його — означало б грішити проти істини. Тому його треба вивчати, аналізувати, робити відповідні наукові висновки.

Нещодавно кафедра одержала серйозну підмогу в особі молодого науковця Сергія Панька, кандидата філологічних наук Київського держуніверситету. Він працює над програмою для студентів стаціонарного відділення, за якою вони вчитимуться в педінституті з вересня цього року.

Микола ГОРВАТ.

Ніредьгаза—Ужгород.

Гортаючи зарубіжну пресу

Про ядерну політику України

«18 місяців минуло відтоді, як Президент Дж. Буш підписав договір СНО-1, за яким будуть радикально скорочені американські та російські ядерні озброєння. Україна, котра отримала в спадщину після розпаду Союзу немалий ядерний арсенал, поки що не поспішає ратифікувати договір. Нині новий уряд у Києві виставляє Вашингтону дві умови ратифікації Україною договору СНО-1, які США поки що не прийняли: збільшення суми американської допомоги до 1,5 мільярда доларів та військові гарантії США у захисті від ядерної Росії. Це ще одна незавершена справа, котра дісталась Клінтону, однак він приділяє нереалістично мало уваги. Та якщо з українцями не буде укладено угоди, то ядерні загрози в світі після «холодної війни» значно зростуть».

«Вашингтон пост» (США).

А як у них!

Живий курилка

● У Кабінеті міністрів ПАР назріває розкол. Ні, цього разу не йдеться про конфлікт між лібералами та консерваторами чи про розбіжності з приводу переговорів про майбутній конституційний устрій країни. Протиріччя може спричинити готований проект закону. Він закликаний обмежити пристрасть південноафриканців до тютюну.

Перший курець серед них — Президент Фредерік де Клерк, через якого учасникам засідань кабінету доводиться обговорювати державні справи у хмарах тютюнового диму. Дехто, втім, вважає, що за кількістю випалюваних сигарет з Президентом міг би позмагатися міністр закордонних справ Рулоф Бота, який нещодавно викликав протести депутатів, запаливши в залі засідань парламенту, де це суворо заборонено. До «фракції» курців примикає і міністр законності та порядку Херманус Кріл, а міністр сільського господарства Край ван Нікерк, котрий вже був полишив палити, знову повернувся до цього заняття, чим, як твердять, дуже порадував фермерів, які вирощують тютюн.

● Транспортне управління Нью-Йорка ухвалило заборонити рекламу тютюнових виробів на всіх видах міського громадського транспорту. Заборону запроваджуватимуть поетапно, починаючи з першого січня наступного року. Останні рекламні оголошення мають зникнути з вагонів в приміських електричок на Лонг-Айленді в березні 1994 року.

Цей захід розцінюють як черговий успіх кампанії боротьби з курінням. У Нью-Йорку курити заборонено в більшості установ і місць громадського користування...

● У Монголії з двомільйонним населенням від наслідків паління щороку вмирають не менше 1300 чоловік, що становить 14 відсотків від загального показника смертності в країні, твердить міністерство здоров'я країни.

Крім того, за даними офіційної статистики, кожна четверта пожежа в Монголії зчиняється з вини курильників.

● Уряд Непалу заборонив курити в громадських місцях. Як сказано в спеціальному указі, «зонами», вільними від тютюну, оголошено міністерства й секретаріат уряду, будинки корпорацій, інститутів, лікарень та медичних пунктів, приміщення кінотеатрів, театральні майданчики. Віднині категорично заборонено курити в громадському транспорті та на внутрішніх авіалініях.

Мова: думка депутата

ЗГІДНО, ПРИ, ПО... ТА ІНШІ

ЯК ДЕРЖАВНИЙ ДОКУМЕНТ СТАЄ ГЕНЕРАТОРОМ МОВНОГО БРУДУ

ПІСЛЯ вікової — то відвертої, то секретної, по-більшовицьки витонченої — русифікації української школи, вищих навчальних закладів, офіційної кореспонденції і спілкування в державних кабінетах сподіватися на раптове відродження української мови в нашій незалежній державі було б помилкою. Мало того, в українському парламенті великодержавницького кшталту народні обранці під впливом російського шовіністичного руху почали повертатися до активнішого вживання російської: взялися за відродження КПРС (а та культивувала лише російськомовне спілкування). А скільки галасу про насильницьку українізацію України (з одного боку брехливого, з другого — абсурдного), силкування надати Конституцією України російській мові статус другої державної! У таких умовах відродження державної мови в українському краї — це тривалий процес, який вимагає наполегливої, виснажливої інтелектуальної праці.

Ще важче завдання — утвердження розмовної літературної мови. Лише з її допомогою вдасться викорінити хоча б в інтелігенському середовищі страшну лінгвістичну заразу — хохлацький суржик й утвердити хоча б у школі, на вузівській кафедрі, в науково- дослідному інституті, конторі підприємства, за президіальним столом і на трибуні Верховної Ради чисту українську мову. Але вже сьогодні мусимо ліквідувати це словесне сміття, яке забруднює офіційну періодику, наукову літературу, постанови Верховної Ради, нові закони, радіо- і телевізійне мовлення.

Велику й корисну роботу виконують радіожурнал Слово, Літературна Україна і народний депутат Ю.Гнаткевич, одначе цього мало. Та й знецінюється праця згаданого радіожурналу, якщо відразу після нього з телеекрану пан М.Канішевський дякує нас за увагу, а його побратими подають інформацію згідно пропозицій..., згідно вимог... чи згідно програм....

Не маю навіть найменших претензій до людей, які після тривалого спілкування російською мовою не можуть раптово позбутися русизмів у розмовній українській мові. Ставлюся до них з пошаною і переконаний, що після кількамісячної практики (якщо вона буде осмисленою й активною) їх українська мова ставатиме бездоганною. Але не можу погодитися з тим, що понад два роки на Верховній Раді день у день утром, беруть у руки бумаги, оголошують слідуючі питання порядку денного, а потім жмуть на кнопки, просять добавочного часу, ізвращають суть законів, мішають у роботі і при цьому не нуждаються в застосуванні інших мірприємств, бо встановлюється порядок при допомозі дзвінка. Гадаю, що інший, на місці шановного спікера, у цьому галасливому залі не лише заговорив би гулагівським жаргоном, або зовсім навпаки — міг би взагалі втратити дар мови. Проте, мусимо вишукати в собі додаткові резерви енергії, щоб наша парламентська мова ставала зразком для наслідування цілою українською громадою, а не лише гумористами.

З неграмотним використанням в українській мові прийменників по і при я воював, починаючи з першої сесії Верховної Ради. Потім нас запевнили в тому, що такого роду помилки виправлятиме редакційна група Верховної Ради. Цього не сталося. Тепер спотворене вживання по і при в державних документах набрало характеру пошесті. Воно тиражується в радіо і з телеекрана, штампами і печатками, в газетах і журналах та чиновниками на місцях. Державний документ стає генератором мовного бруду.

Візьміть довідники, закони чи укази й на вашу голову посипляться державні комітети по пресі, по вугільній промисловості, по геології, по гідрометеорології, по земельних ресурсах, по стандартизації, по харчовій промисловості, заходи по забезпеченню, дослідження по вивченню, оцінки по показниках і т.д. А далі — при аналізі , при здійсненні, при опрацюванні, при вивченні, при економії, при закупівлі і т.д., і від вищестоящого до нижчестоящого. Може й справді юриста, економіста, політика чи адміністратора не навчили грамоті, але ж не може такого бути, щоб у самостійній державі з десятками університетів, сотнями вузів і тисячами шкіл не можна було знайти кільканадцять грамотних людей, аби не допускали у тексти законів, декретів, постанов, на шпальти Голосу України цих російськомовних покручів. Та ж навіть у значно русифікованому російсько-українському словнику щодо тих по, при, згідно на кількох сторінках наведені вичерпні переклади і варіанти їх використання. Невже нема кому прочитати, що українською мовою пишеться згідно з наказом, комітет з питань преси, під час дослідження, чи в разі економії і т.п.?

На Верховній Раді вже й остогидло кожен раз робити словесні зауваження до проектів законів. Незадоволення виявляє спікер, стримують сусіди — депутати.

Не вистачало раніше наснаги для написання статті. Та поштовхом послужив проїзд в Україну прем'єра Польщі пані Сухоцької. Як загіпнотизовані, одне наперед другого — то радіо, то телебачення оголошують про зустрічі пані Ханни Сухоцької. І Голос України на першій сторінці повідомив, що робитиме пані Ханна Сухоцька в нашій столиці. Стало прикро, невже українські журналісти й до сьогодні не усвідомили, що польське Hanna читається не Ханна, а Ганна, що серед імен нема Ханни. Що великий мовознавець за допомогою колимської методики вилучив з українського алфавіту Г, після чого гуси почали гегати, Гельсінки стали Хельсінками, Еріх Гонеккер — Хонеккером, а пан міністр по-німецьки українці були вимушені читати не гер міністер, а хер міністер.

Може, пора нашим майстрам слова взятися за грамоту?

Я спеціально не цитував помилок у законах чи інших державних документах. Вони є в усіх. Замість того висловлюю депутатське звернення:

1 До Президії Верховної Ради. Прошу:

а) сформувати при Верховній Раді таку редакційну групу, яка не поширювала б за допомогою законів і постанов граматичні помилки, а сприяла б очищенню української мови від російського бур'яну. (Це доцільно зробити більшості українських міністерств, академій, вузів та інших державних підрозділів);

б) рекомендувати головному редактору Голосу України не допускати на сторінках газети російськомовних "по", "при", "згідно" і з ними споріднених;

2 До президента Укртелерадіокомпанії п.М.Охмакевича: Прошу разом із співавторами не писати у проекті закону Про телебачення і радіомовлення, що ліцензія — це письмовий дозвіл..., що дає право на ведення діяльності по створенню та використанню телерадіопрограм (с.1) і що цей проект писав авторський колектив по розробці... (с.26); не потішати себе, що телерадіоорганізація ... не несе відповідальності за поширення по телебаченню і радіо даних, що не відповідають... (стаття 49) українському правопису; не захищати своїх дикторів з трибуни Верховної Ради, а повсякчасно і повсякденно працювати над удосконаленням їх знань з української мови.

Михайло ГОЛУБЕЦЬ,
народний депутат України.

P.S. Гонорар за цю статтю прошу перерахувати на рахунок для спорудження меморіалу «Жертви голодомору України».

Репліка

Перевірено: «зірок» нема,

або Чому Іван киває на Петра, а той на Сидора...

Чернігівщина здавна славилась своєю співучістю, самобутніми голосами. Та, схоже,цього року нікому буде її представляти на двох престижних фестивалях — Міжнародному конкурсі молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка у Чернівцях і на Червоній руті у Харкові. Цей невтішний висновок спадає на думку з досить простої причини: нікому (!)...виявляти-відкривати нові чернігівські зірки, організовувати їх прослуховування, проводити творчі відбіркові тури.

В управлінні у справах молоді і спорту розраховують в цьому плані на професіональні управління культури.

— Нам прийшов лист з Міністерства з проханням прилучитися до підготовки і проведення відбіркових конкурсів, - пояснив начальник відділу молоді управління в справах молоді і спорту Анатолій Бєлінський. - Але, як на мене, то цю роботу ми повинні виконувати не самі, а спільно з управлінням культури, з творчими спілками, громадськими організаціями. Але, на біду, ніхто з них не проявляє організаційної ініціативи. Хто стане нашим координатором, я і досі не знаю.

Не знають про це, як загалом і про конкурси, і лідери творчих спілок, з якими мав розмови. В управлінні культури теж, здається, чекають на доброго дядька, який вирішить усі згадані проблеми. До того ж інспектори управління Г.Левандовська й І.Безугла приземлили мене щодо конкурсу української пісні імені В.Івасюка:

— У театрах, філармонії, навчальних закладах Чернігівщини не маємо молодих співаків, які могли б гідно представити наш край у Чернівцях.

— То, можливо, знайдуться, якщо пошукати,- спробував їм заперечити.

— Навряд...

І все ж таки не віриться, що збідніла наша земля на мистецькі таланти. Адже досі пам'ятна обласна, відбіркова Червона рута, що передувала запорізькій.Скільки молодих здібних співаків відкрила нам чернігівська сцена! Саме з неї, пішла у світ Жанна Бондарук, яку сьогодні вже добре знає Україна. Лауреатом у Запоріжжі стала й рок-група «Лівий берег» з Прилук. Невже інші конкурсанти, яким менш поталанило у творчій боротьбі, втратили надії на творчу перемогу у новому конкурсі?

По телефону зв'язався зі Станіславом Данилевським, двадцятип'ятирічним учителем музики. Він проживає у Кобижчі Бобровицького району, пише пісні. До речі, за Білі хризантеми отримав на обласному конкурсі другу премію.

— Я нічого про конкурси не знаю, - чесно зізнається він. - Вперше від вас чую.

— А взяли б у них участь?

— Питаєте... І не тільки я. Бобровицький Кросворд- 22 має теж перспективну програму.

Телефоную у Бобровицький райвідділ культури, але й там знову ж таки нічого не знають про наступні пісенні фестивалі:

— От був колись комсомол, то він добре це діло організовував...

Як не прикро, в даному разі доводиться лише пожалкувати за недавніми часами. Не все в них, виявляється, було таким прикрим. Але й шкода стає нас, незалежно-безсилих, постійно зайнятих, заклопотаних розбудовою нової України.

Щоб провести обласний конкурс чи елементарне прослуховування молодих виконавців, виходить, потрібно створити ще одну політичну організацію?

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент Голосу України.
Чернігівська область

Меморіал

Вони боролися за свою землю

Вітри над урочищем Юрища терзали синьо-жовтий прапор з чорною стрічкою. Тут, у двох глибоких колодязях,вщерть заповнених землею і битою цеглою, впереміжку з людськими кістками, йшли розкопки...

Селище Лопатин Радехівського району, що на Львівщині, в повоєнні роки було відоме своєю тюрмою. Працівники НКВС — МДБ звозили туди з околиць трупи бійців Української Повстанської Армії. Кидали на купу гною у дворі і водили місцевих жителів їх упізнавати.Ночами мертвих везли на Юрища, (тепер тут лісництво), кидали в прірви тридцятиметрових колодязів. На початку 50-х колодязі засипали, зрівняли з землею, щоб трава поросла і слід пропав за тими, хто мріяв про вільну, незалежну Українську державу і боровся за неї.

Розкопки на Юрищах почалися з ініціативи районної організації Меморіал та місцевого осередку Руху.

Чорні пащі колодязів пожерли молодих, це не важко встановити. Ось череп жінки віком до 30 років (за визначенням судмедексперта) із проломом на тімені. Кістки ніг в чоботях скручені колючим дротом...

Похмурого холодного дня наприкінці минулого року до Лопатина з'їхалося кілька тисяч людей. Єпископ Юліан Вороновський освятив на Юрищах домовини з останками 58 полеглих. На кожній з них — терновий вінок і гілочка калини.

...Над Лопатином линула мелодія церковного дзвону. Із церкви на цвинтар труни несли на руках. На мить процесія зупинилася перед тюрмою, біля якої напередодні споруджено монумент на честь борців за зільну Україну. Мир праху вашому! Ми пам'ятаємо вас!

Мирослав ЧАБАРЕНКО,
голова Радехівського осередку Меморіал.
Львівська область.
Фото Бориса Приймака.

Культура

І ТОДІ Я ПІШОВ ДО ПЕТЛЮРИ...

або Чи стане турнір-фестиваль пам'яті Головного Отамана війська УНР всеукраїнським!

Василь Неручок з Ланівців, без перебільшення, належить до тих людей, яких ми звикло називаємо диваками. А хіба ні? Ну, проводив би свої уроки з української літератури в місцевому профтехучилищі, ну, організував би вечір-другий пам'яті письменників з розстріляного відродження у 30-х роках, ну, звозив би своїх вихованців у Почаїв чи Берестечко... Зрештою, за такою нехитрою схемою живе і працює багато його колег. А він узяв й організував два роки тому в Ланівцях міжобласний футбольний турнір на Кубок імені Симона Петлюри. А вже торік, посеред літа, у це містечко з'їхалися не тільки любительські футбольні команди з п'яти областей, але й самодіяльні мистецькі колективи. Водночас з футбольними баталіями у містечку проходив конкурс стрілецької й повстанської пісні. Та, втім, повернемося до його першого футбольного турніру?

— Чому саме ви зупинили свій вибір на імені Симона Петлюри? — з таким першим запитанням я звернувся до ініціатора й одного з організаторів турніру Василя Неручка.

— Тому, що національно-визвольні змагання нашого народу 1918—1921 років насамперед зв'язані з іменем Головного Отамана війська УНР. І якраз Симон Петлюра є виразним взірцем того, як треба любити свій народ і боротися за його незалежність, за його волю. Окрім того, в травні 1991 року якраз виповнювалися 65-ті роковини з дня трагічної загибелі вірного сина нашого народу. І ми вирішили також покласти свою скромну квітку на вівтар пам'яті Симона Петлюри.

Отже, коли пролунав фінальний свисток судді, коли «Карпати» здійснили коло пошани на лановецькому стадіоні, учасники турніру в супроводі почесної стрілецької варти пронесли кубок імені Симона Петлюри через усе містечко до могили, де спочивають вічним сном 47 вояків-петлюрівців, розстріляних більшовицькими карателями. Там і відбулася панахида, під час якої освятили головний приз, вручили його переможцям.

— Торік за організацію спортивно-мистецького турніру взявся вже госпрозрахунковий клуб «Тризуб», створений при Лановецькому СПТУ-31. Але на одному ентузіазмі багато не зробиш.

— То правда — потрібні гроші. Основним спонсором фестивальних заходів стала Лановецька районна державна адміністрація. Посприяли й обласні державні структури, а також мале підприємство «Терноцвіт».

Можливо, не все нам так вдалось, як ми замислювали, але турнір-фестиваль став помітною віхою в духовному житті не тільки нашого периферійного району, але й всієї області.

— Отже, можна сподіватися, що цього літа Ланівці знову стануть свідками цікавого мистецько-спортивного дійства?

— То був би гріх з нашого боку зупинитись напівдорозі. Тому ми вирішили розширити палітру цьогорічного фестивалю, який маємо намір провести з 24 по 27 червня. Водночас з традиційним футбольним турніром хочемо організувати два мистецьких конкурси: сучасної української пісні і короткометражних відеофільмів. Певна річ, що в обох братимуть участь лише аматори.

— Але ж Ланівці — типове районне містечко, з доволі обмеженими можливостями...

— Я розумію. Усіх треба нагодувати, розмістити на ніч... В цьому, як і в попередні роки, розраховуємо на підтримку училища, на його матеріальну базу, де є і пристойні гуртожитки, і сучасна їдальня, і сауна... Та й у фінальній частині турніру візьмуть участь лише вісім любительських футбольних команд. До речі, всі вони, крім подарунків і грошових премій, одержать комплекти футбольної форми, буде встановлена певна квота і для учасників мистецьких фестивалів. Тому, гадаю, нам не обійтися без відбіркових регіональних змагань. Як серед спортсменів, так і самодіяльних артистів.

— Що ж, наміри організаторів цієї мистецько-спортивної імпрези, очевидно, імпонують усім. Та ось чи вистачить у «Тризуба» сил, чи точніше — коштів?

— Певна річ, що самотужки ми нічого не зробимо. Тим паче, при нинішній дорожнечі. Та й місцеві власті суттєво підсобити коштами нам не зможуть. Бо треба зводити в райцентрі нову школу, газифікувати села, завершувати будівництво найбільшого в області культурно-спортивного комплексу... Отже, єдина надія, що турнір-фестиваль імені Симона Петлюри розширить обрії свого впливу і стане Всеукраїнським, що нам допоможуть спонсори, які вболівають за національне духовне відродження.

Сподіваємося, що нашим турніром-фестивалем зацікавляться й українські громади з країн дальніх і близьких і візьмуть у ньому участь. До речі, не так давно в Ланівцях побували представники Червоного Хреста з німецького міста Лінген. Гості подарували нашому клубові кілька футбольних м'ячів і пообіцяли посприяти, щоб на фінальну частину футбольного турніру приїхала одна із любительських команд Німеччини.

— А що порадите тим самодіяльним митцям й спортсменам-любителям, які виявлять бажання приїхати на турнір-фестиваль у Ланівці?

— Надіслати до 31 березня свої заявки за адресою: 283800, Тернопільська область, смт Ланівці, вулиця Садова, 1. Госпрозрахунковий клуб «Тризуб». Телефони 2-18-87 або 2-20-38.

Вірю, що світла пам'ять про Головного Отамана військ УНР приведе в Ланівці багатьох наших земляків.

— Будемо сподіватися!

Розмову вів Роман ВАТРИЧ.

Тернопільська область.

Фото Сергія ВОРОХА й Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Військо

ЗАСТРАЙКУВАЛИ ОФІЦЕРИ

сусідньої нам держави, які служать в степах... України

Слід додати, і прапорщики теж. Однієї з військових частин, дислокованих на Кіровоградщині. До речі, не якісь там військові будівельники чи мотострільці, а люди, від яких залежить військово-стратегічний паритет між ядерними державами. Дивна складається ситуація. Надіслали страйкуючі листа міністру оборони України К. Морозову і керівнику Комітету соціального захисту військовиків В. Мартиросяну, а реакції ніякої. Пишуть вони міністру оборони Росії, організації «Щит», газетам «Красная Звезда», «Комсомольская правда», «Правда» — результат той самий. Чого ж хочуть страйкуючі? «Насамперед — нам відмовили в громадянстві, як не парадоксально це звучить, — читаємо в листі,— на всі наші запитання відносно визначення нашого громадянства отримували невразумливу відповідь або «У вас не може бути громадянства...».

Річ у тім, що автори листа не складали присяги на вірність народу України, а їхні підлеглі солдати і сержанти строкової служби склали. І тепер виходить цікава ситуація — російські офіцери і прапорщики змушені навчати і виховувати солдат іншої держави. «Чому?» — залишаємо поки що без відповіді, а щодо «які?» наведемо запитання солдат до своїх батьків-командирів «то кому ми тут служимо?» Очевидно, цікавляться «Україні чи Росії» на території Кіровоградської області. І я розумію, як нелегко офіцерам «уходить от вопроса».

Ця військова частина підпорядкована одному з управлінь Міністерства оборони Росії. Звісно, зі своїм статутом у чужий монастир сунутися не гоже. Тим паче підказувати міністерству сусідньої держави, як їй організовувати службу своїх військ, розташованих на території України. Але якщо вірити авторам листа «робочий день офіцерів і прапорщиків триває тут 60—70 годин на тиждень, незважаючи на накази і директиви МО Російської Федерації про упорядкування робочого дня офіцерів і прапорщиків. Запроваджено нікому не потрібні нічні чергування в підрозділах з мотивацією «зміцнення військової дисципліни».

Особлива турбота страйкуючих щодо грошового забезпечення. Командування їх запевняє, що оплата їм йде в рублях, а насправді виплачують купонами «без урахування офіційного курсу», як вони стверджують. Значчи, що купон нині набагато легший від рубля, неважко допуститися думки, що на цій операції хтось таки добряче «гріє руки». Після Нового року виявилося, що офіцери і прапорщики такої важливої навіть у міжнародному плані частини не здатні зводити кінці з кінцями. Споживчий кошик коштує більше 20 тисяч купонів, а вони отримують всього 12—15 тисяч. Жінки, як правило, ніде не працюють.

— Офіцери і прапорщики не уявляють своєї подальшої долі, не уявляють, що їх чекає через день, два, місяць. Адже скоро ми Україні будемо непотрібні,— пишуть офіцери.

І на Росію, як випливає з листа, надія слабка. Адже вони взагалі люди без громадянства. У цій ситуації офіцери і прапорщики Н-ської військової частини відмовляються одержувати грошове забезпечення, поки що не складаючи з себе виконання своїх службових обов'язків. А якщо складуть?

— Тримаються хлопці вже другий тиждень,— сказав при зустрічі голова Спілки офіцерів Кіровоградської області полковник В'ячеслав Іванов.— До страйкуючих уже підключилися цивільні особи. І ніхто ні гу-гу. А командування з'єднання, якому підпорядкована частина, всіляко притискає непослухів і, за даними Спілки офіцерів, зловживає службовим становищем.

За його словами, цими зловживаннями вже займається прокуратура, і «Голос України» невдовзі зможе розповісти своїм читачам про «художності» батьків-командирів. А нині треба, щоб голос страйкуючих почули міністерства оборони обох сусідніх держав. Адже йдеться про стратегічні сили. І така «глухота» може обернутися бідою.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоградська область.

Соціальний зріз

ДІТИ ОБІДАЮТЬ БЕЗПЛАТНО

У зв'язку з переходом на нову систему ціноутворення у народному господарстві і споживчому ринку та з метою забезпечення державних гарантій соціального захисту дітей представник Президента України в Київській області І. Капштик видав відповідне розпорядження. Ним зобов'язано райдержадміністрації, міськвиконкоми забезпечити безкоштовне харчування учнів 1—4 класів гарячими обідами вартістю до 150 карбованців на день, з урахуванням подальших індексацій.

Витрати на ці потреби проводитимуться за рахунок місцевих бюджетів.

Прес-служба Київської облдержадміністрації.

Українська Біржа Нерухомості

Телефони в Кисві:
224-55-81;
224-82-36;
224-14-98;
224-21-59.

Факс:
(044) 224-43-20;
(044) 224-18-80.

Наша адреса:
252030, Київ,
ул. Володимирська, 57.

ГРОШІ РОБЛЯТЬ ГРОШІ

Панове!
Вас вітас постійно діючий Аукціон Кредитних Ресурсів!

Аукціон кредитних ресурсів Української біржі нерухомості "Кристина" зробить з ваших грошей
ВЕЛИКІ ГРОШІ !

Якщо у вас с валюта, панове, не віддавайте іі задарма!
Ми запропонусмо вам за неі таку ціну, від якоі у вас запаморочиться голова!
Панове! Ми щомісячно продасмо кредитні ресурси своіх клієнтів на суму не менше
1 000 000 000 (міліарда!)
карбованців, а в найближчий час збирасмося іі подвоіти.

Панове кредитори!
Масмо честь звітувати вам:
средня ставка за кредит на сьогодні перебільшила 160% за рік! Це -- не межа! Сьогодні вже мова йде про 200% і більше.

Ми, як і раніше, гарантусмо кредиторам довіру найнадійніших банків Украіни та нашу турботу про іх гроші, як про свої власні.

Покупцям кредитів гарантусмо юридичну бездоганність, конфіденційність та надійність усіх фінансових операцій.

Робіть ваші заявки, панове! Для вас ми працюсмо без вихідних.

Щасти вам, панове !

Українська правнича фундація оголошує конкурс на участь у конференції **Правові засади доступу до засобів масової інформації в посткомуністичних суспільствах,** яка відбудеться 18—19 червня цього року в Центрально - Європейському університеті (Будапешт).

До участі в конкурсі запрошуються парламентарії, експерти, науковці в галузі журналістики і права, журналісти та юристи-практики.

Для участі в конкурсі необхідно подати тези доповіді (статті) обсягом до 4 сторінок машинопису.

Заявки і тези доповіді (статті) надсилати до 1 квітня за адресою: 252030, Київ, вул. Леніна, 10, кім. 59.

Факс: (044) 225-53-30.

Телефони для довідок: (044) 224-01-97, 225-52-84 (координатор програми Ольга Буряк, прес-секретар Володимир Іваненко).

Митець і час

Приборкане натхнення

Здається, то був початок сімдесятих. Гуляв з малою донькою у скверику біля пам'ятника Міцкевичу у Львові. Несподівано до мене підійшов симпатичний юнак.

У розмові з'ясувалося, що працює він у газеті «Львівський залізничник» фотокореспондентом. Я теж там працював після закінчення факультету журналістики.

Пізніше став зауважувати, що дедалі частіше в обласних, республіканських газетах, у журналі «Україна» стали з'являтися знімки, підписані Василем Пилип'юком. Мені імпонувала манера роботи львів'ян Володимира Саквука, Володимира Дубаса, з якими тоді працював в обласній молодіжній газеті «Ленінська молодь». Часто писав текстівки до їхніх «моментів». Пилип'юк... поступово наближався до рівня моїх друзів.

Й ось минуло п'ятнадцять років. Пилип'юк став лауреатом міжнародних, всесоюзних, республіканських, обласних фотовиставок. А тепер його висунуто на здобуття Державної премії України імені Т. Г. Шевченка.

Що мені подобається у його «руці», а що не сприймаю?

Ранні роботи дратують красивостями. Хлопці й дівчата у кептариках. Грайливі потічки. Ідилія життя покутян, горян. Погляди задивлених у даль гуцулів. Яка ж то така райська далина бачиться їм? Молочні ріки, кисилеві береги? Всесвітнє братерство, коли людина людині — друг, товариш і брат?

Ось це — начебто нічого... Може бути. Співають молода, молодий, весільний батько. Співають, бо — весілля. Вчора, може, сьогодні вранці ці люди тяжко гарували, пальці їхні репалися — стогнали від роботи. Але наступила часина весілля. І вони заспівали. У які ж слова вбрана пісня?..

Кадр, очевидно ж, неорганізований. Техніка добра. Тільки чому ця пісня, що випурхується з очей молодої, молодого, весільного батька, не налаштовує на оптимістичний лад? Що з нею, з тією піснею у виконанні весільників? Чому, навіть без почутих слів, вона болить тобі?

Може, Пилип'юкові вдалося просто підгледіти кадр? Лотерейне щастя? В лотерею можна виграти ну, раз, ну, другий...

Так би мовити, щасливий збіг обставин.

Та ось портрет матері. Василеві очі! Тільки чому такі скептично-пронизливі вони? Можливо, нарешті дісталися сміливості та й іронічно знущаються з нас: ага, гадались-те, до дна вже випили нас? Затовкли постійно тимчасовими труднощами? А ми вижили! Внуків кохаємо. Двох синів при світі тримаємо. Чоловіка тримаємо. Невісток. Землю. Худобину. Роботу. Нас просто неможливо знищити. Непіддатливі ми єси.

Сперся на держак лопати батько. Але я ще не знаю, що це — Василів тато. (Ще ні разу не чув його мови, а ніби чую його балак:

«Е, мой. Якось живемо. Чи багато нам треба? Гріх скаржитися на долю. Мене тільки не треба повчати, коли сіяти, коли саджати, коли збирати, коли копати. Жити вчити мене не варто. Бо сам живу. Як знаю. Як умію. Але доста мені красуватися перед вашими очима без роботи. Віддихнемо на тому світі».

Десятки, сотні робіт...

Збуджені, схарапуджені коні. Господар поспішає вивершити сіном підводу. Бо чорнота хмари наступає. Оно навіть блискавка розпанахала небо. Тремтить лоша біля живота кобилиці-матері. Звурджується сіно.

Що ж це таке? Загнуздане натхнення? Знову — випадок, який висвітлив те саме натхнення? Чи, може, це правдива, тяжка робота?

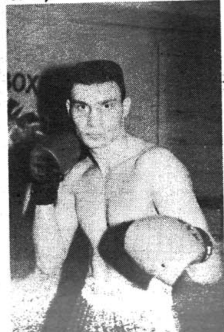
Вдивляючись, приміром, у талановито вивершену дерев'яну скульптуру Ісуса Христа, ми не думаємо про творця скульптури, а, власне, думаємо і вивіряємо себе самою велетенською духовною постаттю Христа!.. Коли хтось із нас милується плодом біблейського яблука чи колосом пшениці, не дошукується індивідуума, який посадив дерево чи посіяв зерно. Визначний твір мистецтва — рукотворного, сонцем і землею освяченого, вже тим. вивищується над нашим сприйняттям і розумінням, що він стає надбанням нашої душі й розуму, відділяючись від натхнення та каторжної праці того, хто його сотворив.

Дмитро ГЕРАСИМЧУК.
Львів.

Спорт

«ЗОЛОТА» РУКАВИЧКА З КИЄВА

Прихильники кікбоксингу з нетерпінням чекають 27 лютого, коли на арені Палацу спорту столиці пройде велике і яскраве свято мужності й краси. Одним з головних персонажів на рингу буде «золота» рукавичка з Києва Віталій Кличко, 21-річний гігант (зріст — 198 см, вага — 100 кг).

Торік у місті Лас-Вегас (США) український богатир став чемпіоном світу за версією ISKA.

— Що для вас кікбоксинг? — запитав Віталія.

— Це, насамперед, моя робота. Спершу було захоплення боксом (у 14 років), пізніше, в сімнадцять, став прихильним до карате. А якщо об'єднати ці два види, то виходить третій, найпрекрасніший — кікбоксинг.

— Як ставитесь до кінофільмів за участю Чака Норісса, інших зірок екрану і одночасно рингу?

— Дивлюсь із задоволенням, як звичайний глядач. Відносно виконання тими майстрами на екрані прийомів єдиноборств, то воно бездоганне.

— Гаразд. Ви вже говорили про свої юнацькі симпатії до боксу, карате. А як ви все ж прийшли в кікбоксинг?

— Секція з карате, яку відвідував, працювала на заводі «Електронмаш». Там згодом почали культивувати й кікбоксинг. З ним мене познайомив тренер Євген Микулинський. Потім почав працювати з Андрієм Чистовим, нинішнім президентом Всеукраїнської ради кікбоксингу. Вже згаданий завод мав відношення до комерційно - консультативного центру «Славутич». Тоді доля звела нас з його президентом Богданом Губським, якому я маю завдячувати багатьом. «Славутич» — спонсор і мій, й інших відомих бійців.

— Давайте пригадаємо ваш торішній поєдинок у Лас-Вегасі. Як то все відбувалося?

— Моїм суперником був американець Бред Хевтон на прізвисько «бед бой» (хлопчисько — поганець). Перемога далася мені дуже важко — суперник був з розряду напрочуд сильних. Тому бій тривав усі 12 раундів. Тим приємніша перемога.

— А як публіка? Вона, мабуть, несамовито підтримувала свого співвітчизника?

— Звичайно, більше симпатій було на боці Хевтона. Але в залі були присутні переважно справжні шанувальники спорту, яким добре знайоме відчуття об'єктивності. До того ж, і я не був самотнім: в залі мене підтримувала група болільників з Києва, а ще й тренери, секунданти. Отож, сиротою не почувався.

— Віталіє, останнім часом можна почути такі твердження, що, мовляв, у США бум кікбоксинга вже минув. І у нас він дуже скоро втратить популярність. Що можете сказати з цього приводу?

— Ця картина, яку ви намалювали, надто вже мінорна. Поки існують у світі справжні мужчини, кікбоксингу забуття не загрожує. Наскільки мені відомо, в США його прихильників стає дедалі більше. І в нашій державі у кікбоксингу попереду період розквіту.

— І останнє запитання: що знаєте про Гранта Баркера, з яким зустрінетесь 27 лютого на київському рингу?

— Інформація про суперника куца. Знаю, що він — чемпіон Австралії серед професіоналів, провів 18 боїв, з яких виграв 16 і більшість нокаутом. Хотілося б, звичайно, дізнатися більше. Але що поробиш? Залишається готуватися найсерйознішим чином. Що й роблю щодня.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: чемпіон світу з кікбоксингу, киянин Віталій КЛИЧКО.

Телебачення

ЧЕТВЕР
18 лютого

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Худ. телефільм «Легкі кроки».
9.25 Ф. Крейслер. Вальси.
9.40 Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 13 і 14 серії.
10.35 Шкільний екран. 9 кл. Українська література. Т. Шевченко. «Сон».
11.05 Муз. фільм «Ой летіли дикі гуси».
12.00 УТН.
12.10 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 63 серія.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Чаклун та фея». Лялькова вистава.
16.45 Освітній канал для школярів. Історія України. Ярослав Мудрий. «На всі руки майстер».
17.35 Док. фільм «Благословляю і молюся...».
18.35 Українська фортепіанна музика.
19.00 УТН.
19.20 «Право». Телерадіоканал.
19.50 Хокей. Кубок МХЛ. «Сокіл-Ескулап» (Київ) — «Пардаугава» (Рига). 2 і 3 періоди.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Молодіжна студія «Гарт».
22.35 Худ. фільм «Весь світ в очах твоїх».
23.40 «Яблуко спокуси».
0.10 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Ранкова пісенька». Мультфільм.
8.35 Прем'єра худ. телефільму «Ріка брехні». 6 серія.
9.25 Наш музичний клуб.
10.05 ...До шістнадцяти і старші.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Зимовище на Студеній». Худ. телефільм.
12.30 «Коротка гра». Худ. телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «Еміль з Леннебергі» Худ. телефільм. 13 серія
15.45 «Переполох». Мультфільм
16.00 Наш музичний клуб.
16.40 ...До шістнадцяти і старші. У перерві — 17.00 Новини.
17.50 Прем'єра худ. телефільму «Ріка брехні». 6 серія.
18.45 «Рен ТВ» представляє.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Музика в ефірі.
23.00 Новини.
23.25 Лижний спорт. Чемпіонат світу. Двоєборство. Стрибки з трампліна.
0.10 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
8.00 Студія «Nota bene».
8.55 Дозвілля.
9.10 Концерт М. Шутової.
9.40 Надбання республіки. Повернення.
10.00 Тиша 9.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 133 серія.
11.50 «Росія мені сниться зрідка...». Док. фільм про Ф. Шаляпіна.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
15.25 Там-там-новини.
15.40 Мульти-пульти.
16.15 Відкритий світ.
17.00 М-трест.
17.15 Опозиція.
18.00 На VII сесії Верховної Ради України.
18.45 Київська панорама.
19.05 Фільм-концерт «Щоб співав соловейко».
19.35 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 134 серія.
20.25 На VII сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.50 Мультфільм.
14.00 Худ. фільм «Ті, що не піддаються». Комедія.
15.20 Відеомузика.
15.30 Худ. фільм «Міський командос». Фантастика.
19.35 Мультфільми.
19.50 На ваші прохання. Худ. фільм «Люба, я зменшив дітей». Фантастична комедія.
21.15 Відеомузика.
21.30 Худ. фільм «Термінатор-2». Фантастичний трилер.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.
Загальний тираж 769.353.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311030.